

12

biuletyn

POLSKIEGO TOWARZYSTWA HISTORYCZNEGO

ROK 2015

biuletyn
POLSKIEGO TOWARZYSTWA HISTORYCZNEGO

WRZESIEŃ 2015

POLSKIE TOWARZYSTWO HISTORYCZNE

ZARZĄD GŁÓWNY
Rynek Starego Miasta 29/31, 00-272 Warszawa
tel. 22 831 63 41; pth@ihpan.edu.pl
www.pth.net.pl

Komitet redakcyjny
Przewodniczący – *Stanisław Roszak* (Inowrocław–Toruń)
Członkowie
Jarosław Kłaczkow (Toruń)
Andrzej Korytko (Olsztyn)
Zofia T. Kozłowska (Warszawa)
Jan Szymczak (Łódź)
Sekretarz – *Łukasz Wróbel* (Toruń)

Redakcja wydawnicza
Antoni Stark

Korekta wydawnicza
Marcin Stark

Skład, łamanie
Rafał Mikulski

Projekt okładki
Krzysztof Nowicki

© Copyright by SOP Oświatowiec Toruń sp. z o.o.
Toruń 2015

Wydawca
SOP Oświatowiec Toruń sp. z o.o.
87–100 Toruń, ul. PCK 9/2, tel./fax 56 622 52 71, 56 622 43 09
e-mail: sop@sop.torun.pl http://www.sop.torun.pl

Spis treści

Polskie Towarzystwo Historyczne

Działalność oddziałów Polskiego Towarzystwa Historycznego w 2014 roku 5
Konferencje i sympozja zorganizowane przez Oddziały PTH w 2014 roku 18
Publikacje Oddziałów PTH w 2014 roku 24
Oddziały PTH w liczbach w 2014 roku 29
Polskie Towarzystwo Historyczne w latach 2001-2014 31
Książka adresowa PTH 32
Zarząd Główny 32
VI edycja Nagrody im. Tadeusza Słowikowskiego dla najlepszego nauczyciela historii ze szkół ponadgimnazjalnych w Krakowie 33
Konferencja Dziekanów i Dyrektorów Wydziałów Historycznych oraz Dyrektorów Instytutów Historii – 6–7 czerwca 2014 r. 35
Konferencja Dziekanów i Dyrektorów Wydziałów Historycznych i Dyrektorów Instytutów Historii – 17 kwietnia 2015 r. 37
Pro memoria 40
Stanisław Marian Zajączkowski (1931–2014) 40

Olimpiada Historyczna

Sprawozdanie z XLI Ogólnopolskiej Olimpiady Historycznej w roku szkolnym 2014/2015 44
Lista laureatów XLI Olimpiady Historycznej 2014/2015 49
Lista finalistów XLI Olimpiady Historycznej 2014/2015 w układzie alfabetycznym 51
Program XLI Olimpiady Historycznej 2014/2015 53
I. Eliminacje I etapu (szkolne lub międzyszkolne) 53
II. Eliminacje II etapu (okręgowe) 55
III. Eliminacje III etapu (centralne) 56

Regulamin XLI Olimpiady Historycznej 2014/2015 58
Adresy Komitetu Głównego i Komitetów Okręgowych..... 75
Komitet Główny Olimpiady Historycznej..... 75
Komitety Okręgowe Olimpiady Historycznej 75
Członkowie Komitetu Głównego XLI Olimpiady Historycznej 2014/2015 77

Działalność oddziałów Polskiego Towarzystwa Historycznego w 2014 roku

Dane liczbowe

Polskie Towarzystwo Historyczne zrzesza obecnie 47 oddziałów terenowych, większość z nich (35) przesłało sprawozdania ze swej działalności za rok 2014. Docierały od pierwszych dni stycznia, niespiesznie (29 stycznia było ich zaledwie 16). Napływały głównie drogą elektroniczną (pliki w formacie .doc, .docx, .pdf, .rtf) oraz pocztą: jako wydruki komputerowe i… już tylko jedno sprawozdanie w formie maszynopisu. Pierwsze sprawozdanie nadeszło drogą elektroniczną z Radomska (12 stycznia), a potem 22 stycznia z Nowego Sącza i Torunia. Już myślałem, że ostatnie będzie z 25 lutego z Legnicy, ale 2 marca o 15.07 otrzymałem, wraz z pozdrowieniami, sprawozdanie oddziału inowrocławskiego.

Nie nadeszły dotychczas sprawozdania z 12 oddziałów (w roku ub. z 16), tj. z: Białej Podlaskiej, Bydgoszczy, Ciechanowa, Cieszyna, Gdańska, Grudziądza, Kościerzyny, Limanowej, Myślenic, Pionek, Tarnowa i Włocławka.

W siedmiu oddziałach działają koła terenowe. W oddziale kaliskim jest pięć kół: w Jarocinie (69 członków), Ostrowie Wielkopolskim (23), Pleszewie (31) i dwa specjalistyczne w Kaliszu[1]. Oddział łódzki posiada trzy aktywne koła: w Bełchatowie (10), Piotrkowie Trybunalskim (33) i Tomaszowie Mazowieckim (31). Oddział w Olsztynie wykazuje liczące 29 członków Koło w Mrągowie. W oddziale przemyskim funkcjonuje koło w Cieszanowie[2]; w oddziale inowrocławskim są koła w Radziejowie i Strzelnie[3], w oddziale toruńskim wykazywane są, także bez podania liczebności, koła w Golubiu-Dobrzyniu i Wąbrzeźnie. Oddział zielonogórski ma liczące 7 członków Koło w Nowej Soli.

---

[1] Koło w Centralnym Ośrodku Szkolenia Służby Więziennej – 12 członków; Koło Kaliskich Archeologów PTH przy Kaliskim Stanowisku Archeologicznym Instytutu Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk – 12 członków.

[2] Koło w Jarosławiu zawiesiło w 2014 roku działalność „w związku z rozproszeniem środowiska historycznego z powodu działalności Wyższej Szkoły Zawodowej, Towarzystwa Miłośników Jarosławia, a także względami osobistymi prezesa".

[3] Brak sprawozdania Oddziału za 2014 r.

Pod koniec 2014 r. PTH liczyło 3824 członków (2013 r. – 4108, 2012 r. – 3712, 2011 r. – 3675). Z dostarczonych sprawozdań wynika, że w 35 oddziałach było ich 3515, zaś dane z lat ubiegłych dotyczące 12 oddziałów, które nie dostarczyły jeszcze sprawozdań obejmują już tylko 309 członków.

W 2014 r. w 10 oddziałach (Czerwińsk, Częstochowa, Katowice, Lidzbark Warmiński, Limanowa, Nowy Sącz, Skarżysko-Kamienna, Tarnobrzeg, Warszawa, Wrocław) odbyły się zebrania sprawozdawczo -wyborcze. Ustępującym członkom władz dziękujemy za wysiłek włożony w realizację zadań PTH. Nowym Zarządom Oddziałów życzymy owocnej pracy.

Niepełny jeszcze zestaw danych nie pozwala na ostateczne ustalenie kolejności poszczególnych oddziałów wg ich liczebności, jednak w pierwszej trójce nie powinna ona ulec zmianie.

Największym oddziałem PTH jest Towarzystwo Miłośników Historii w Warszawie z **365** (2013 r. – 356, 2012 r. – 369, 2011 r. – 378) osobami. Kolejne miejsca zajmują oddziały: łódzki – **326** (336, 302 i 276), wrocławski (Wrocławskie Towarzystwo Miłośników Historii) – **270** (270, 270 i 268), kaliski – **223** (226, 219 i 214), a następne oddziały to: poznański – **166** (166, 150 i 154), toruński – **154** (152, 152 i 148), krakowski – **149** (209, 209 i 206) i olsztyński – **149** (147,148 i 143), lubelski – **144** (144, 137 i 132), białostocki – **133** (133, 133 i 130) i przemyski – **131** (131, 130, 130).

Sekcje i komisje

Sekcje dydaktyczne to formy organizacyjne w ramach Oddziałów funkcjonujące w 7 z nich (Elbląg, Kielce, Łódź – dwa odczyty dla nauczycieli; Opole, Radomsko – nauczycielska; Warszawa, Zamość – siedem spotkań metodycznych dla nauczycieli historii i wiedzy o społeczeństwie ze wszystkich poziomów nauczania, Zielona Góra). W Radomsku działa jeszcze Sekcja Genealogiczna, w Opolu dwie Komisje: Nauki i Wojskowa, zaś w Kielcach – Sekcja Ogólnohistoryczna. Oddział w Kaliszu wykazuje jako wyodrębnione jednostki: Komitet Redakcyjny „Rocznika Kaliskiego", Komisję Popularyzacji Wiedzy Historycznej i Współpracy z Nauczycielami Historii oraz Sekcję Kaliskich Archeologów. W Nowym Targu działają: Komisja Historii Wojskowości, Komisja Kultury oraz Grupa Eksploracyjno-Badawcza. W ramach nowosądeckiego Oddziału

funkcjonuje Komisja Wojskowości powołana uchwałą Zarządu Oddziału z 21.09.2010 r. z dwoma sekcjami: Rycerską i Militarną[4]. Od lat najbardziej rozbudowana i owocna jest działalność sekcji warszawskiego TMH, gdzie funkcjonują:

- Sekcja Dydaktyczna (przewodnicząca mgr Zofia T. Kozłowska) – opiniowanie programów i podręczników historycznych, 4 spotkania, 1 panel oraz przygotowanie do Olimpiady Historycznej (zob. przyp. 8).
- Sekcja Historii Warszawy (przewodnicząca mgr Irena Matejukowa) – 2 prelekcje (4 II i 27 III), 1 prezentacja filmu (21 V); 1 dyskusja panelowa razem z Komisją Biografistyki (3 X), 4 promocje książek (26 IX, 27 X, 20 XI, 2 XII) – razem 8.
- Sekcja Historii Wojskowej (przewodniczący prof. dr hab. Krzysztof Komorowski) – 1 promocja (20 III), 1 wieczór pamięci (22 V), 1 dyskusja panelowa (13 XI) – 3 wydarzenia.
- Sekcja Antropologii Historycznej (przewodniczący mgr Maksymilian Sas) – 8 prelekcji z projekcją materiałów monograficznych (17 I, 20 V, 10 VI, 14 X, 18 XI, 4 XII, 17 XII), 1 promocja książki (7 X), 1 film-kreskówka-materiał propagandowy (28 X), 2 sesje naukowe we współpracy ze Studenckim Kołem Naukowym Historyków UW oraz Kołem Naukowym Doktorantów Wydziału Historycznego UW.
- Komisja Biografistyki i Studiów Krytycznych (przewodniczący prof. dr hab. M.M. Drozdowski) – 3 wieczory pamięci (14 I, 16 V, 29 V), 6 promocji książek (16 I, 3 II, 21 III, 27 III, 8 IX, 27 X), 3 dyskusje panelowe (30 X, 27 X razem z Sekcją Warszawy, 5 XI), 1 prelekcja (17 XII) – 13 wydarzeń.

Należy w tym miejscu przypomnieć, iż wszystkie oddziały zgłaszają funkcjonowanie obowiązujących statutowo Komisji Rewizyjnych.

---

[4] Sekcja militarna uczestniczy w różnego rodzaju pokazach, rekonstrukcjach i jako grupa towarzysząca imprezom organizowanym przez Muzeum Okręgowe i Małopolskie Centrum Kultury „Sokół" w Nowym Sączu. Grupa ściśle współpracuje z bratnimi organizacjami – Grupą Rekonstrukcji Historycznych „Gorlice 1915" i Stowarzyszeniem „Tradycyjny Oddział C. i K. Regimentu Artylerii Fortecznej Nr 2 Barona Edwarda von Beschi – Twierdzy Kraków" w Krakowie. Sekcja Rycerska bazuje na członkach Bractwa Rycerskiego Kasztelanii Sandeckiej, m.in. bierze udział w zlocie na polach Grunwaldu i pokazach w ramach organizowanego w Nowym Sączu przez Muzeum Okręgowe corocznie „Jarmarku św. Małgorzaty". Sprawozdanie Oddziału w Nowym Sączu wykazuje 13 imprez, w których uczestniczyli członkowie tych sekcji.

Konferencje, sympozja

W dniach 17–21 września 2014 r. odbył się w Szczecinie XIX Powszechny Zjazd Historyków Polskich. Pozostawiając szczegółowe sprawozdanie z tego wydarzenia Przewodniczącemu Komitetu Organizacyjnego prof. Adamowi Makowskiemu, trzeba zwrócić uwagę zarówno na wielka liczbę wydarzeń naukowych wchodzących w jego ramy, jak i uczestniczących w nich uczonych z kraju i zagranicy. Czynny udział w Zjeździe członków z poszczególnych Oddziałów PTH był jednak rzadko zaznaczany w sprawozdaniach.

W 2014 r. oddziały PTH, te które nadesłały sprawozdania, i ich koła zorganizowały albo były współorganizatorami 42 (2013 – 55) konferencji i sesji naukowych, popularno-naukowych i sympozjów. W stosunku do roku 2013 jest to liczba mniejsza o 13, lecz być może uzupełnione dane wykażą znacznie większą liczbę tych przedsięwzięć.

Organizatorami lub współorganizatorami konferencji i sesji naukowych w 2013 r. było 18 oddziałów ze swoimi kołami (w 2013 – 15).

Chronologiczny wykaz tych imprez zawiera podrozdział „Konferencje i sympozja zorganizowane przez Oddziały PTH w 2014 roku". Dane dotyczące liczby zorganizowanych konferencji zawiera także podrozdział „Oddziały PTH w liczbach w 2014 roku". Aż 10 konferencji zorganizował Oddział w Krakowie, 8 – w Kaliszu, po 3 – w Katowicach i Zamościu.

Przede wszystkim jednak sprawozdanie powinno zasygnalizować najważniejsze z konferencji, co nie jest prostym zadaniem. Niektóre bowiem, skromne liczbą referatów i uczestników, konferencje, sesje i sympozja, mogą mieć doniosłe znaczenie dla swych regionów. W tym miejscu trzeba wyróżnić, poza Powszechnym Zjazdem, wydarzenia naukowe o wymiarze międzynarodowym i ogólnopolskim. Przedstawiam wybrane (subiektywnie, w liczbie 11) zapisy z wykazu konferencji i sympozjów:

- 4–5 kwietnia, Warszawa, Muzeum Narodowe w Warszawie, konferencja naukowa „Zmysły w kulturze średniowiecza" (24 referaty), O. Warszawa (współorganizowana z Sekcją Antropologii Historycznej i Studenckim Kołem Naukowym Historyków UW oraz Muzeum Narodowym w Warszawie).
- 25–26 kwietnia, Olsztyn, „Kara na przestrzeni dziejów – studium historyczne" (44 referaty), O. Olsztyn (współorganizatorzy: Wydział

Humanistyczny Uniwersytetu Warmińsko–Mazurskiego w Olsztynie, Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych UW-M w Olsztynie, Studenckie Koło Naukowe Historyków „Historikon").

- 26–27 maja, Kraków, „Kongres historyków Polski i Rosji". Konferencja współorganizowana dotąd cyklicznie przez Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie i O. Kraków.
- 2 czerwca, Gorzów Wielkopolski, ogólnopolska konferencja naukowa „A mury runą", O. Gorzów Wielkopolski (współorganizatorzy: Archiwum Państwowe w Gorzowie, IPN w Gorzowie, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Gorzowie).
- 5–7 czerwca, Płock, międzynarodowa konferencja naukowa „Losy i znaczenie dziedzictwa kulturowego po klasztorach skasowanych w Płocku oraz na Mazowszu i ziemi dobrzyńskiej", (31 referatów), O. Wrocław (współorganizatorzy: Narodowy Program Rozwoju Humanistyki, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego – projekt badawczy: „Dziedzictwo kulturowe po klasztorach skasowanych na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej oraz na Śląsku w XVIII i XIX w.: losy, znaczenie, inwentaryzacja (11H 11 021280)", Towarzystwo Naukowe Płockie, Muzeum Diecezjalne w Płocku.
- 6–7 czerwca, Racibórz, Opawa, Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Ludzie na granicy. Społeczne, handlowe, kulturalne, sportowe i turystyczne kontakty", (20 referatów), O. Katowice i Polsko-Czeskie Towarzystwo Naukowe.
- 13–14 czerwca, Warszawa, Instytut Historyczny UW, konferencja naukowa „Człowiek i emocje w badaniach humanistycznych i społecznych" (40 referatów), O. Warszawa (współorganizowana z Sekcją Antropologii Historycznej i Kołem Naukowym Doktorantów Wydziału Historycznego UW).
- 9–10 września, Katowice, XIV katowicka konferencja naukowa „Katowice w drugiej Rzeczypospolitej", (32 referaty), O. Katowice (współorganizatorzy: Polska Akademia Nauk Oddział w Katowicach, Muzeum Historii Katowic).
- 25–27 września, Mąchocice Kapitulne: konferencja naukowa „Losy i znaczenie dziedzictwa kulturowego po klasztorach skasowanych na ziemiach zaboru rosyjskiego w latach 1864–1905" (38 referatów), O. Wrocław (współorganizator: Narodowy Program Rozwoju Humanistyki, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego – projekt

badawczy: „Dziedzictwo kulturowe po klasztorach skasowanych na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej oraz na Śląsku w XVIII i XIX w.: losy, znaczenie, inwentaryzacja (11H 11 021280)".

- 13–14 listopada, Zabrze, XVIII Międzynarodowa Konferencja Naukowa z cyklu „Kultura Europy Środkowej. Postęp i zacofanie w kulturze Europy Środkowej", (27 referatów), O. Katowice (współorganizatorzy: Polska Akademia Nauk Oddział w Katowicach, Urząd Miasta w Zabrzu).
- 11–12 grudnia, Limanowa, Międzynarodowa Konferencja „Wielka Wojna w Małopolsce – bitwa limanowska 1914" z podsumowaniem projektu edukacyjnego „Wielka Wojna w Małopolsce – pamięć i tożsamość" organizowanego przez Forum Małopolskich Oddziałów Polskiego Towarzystwa Historycznego (główny organizator O. PTH Limanowa), O. Nowy Sącz – współorganizator (ze sprawozdania O. Nowy Sącz).

Działalność odczytowa

W wielu Oddziałach jest nadal kultywowana ta tradycyjna forma spotkań członków z prelegentami. Zwykle raz w miesiącu, z przerwą wakacyjną. Sprawozdania wykazują 252 takie wydarzenia (2013 – 236), lecz jeszcze wiele podobnych kryje się w omówieniach innych form działalności i w dorobku sekcji i komisji (zwłaszcza w TMH w Warszawie). Dziesięć i więcej takich wystąpień odnotowało siedem Oddziałów (łódzki – 37, warszawski – 36, olsztyński – 30, wrocławski – 25, nowosądecki – 21, nowotarski – 15, opolski – 15).

Publikacje

Na 35 Oddziałów, których sprawozdania są aktualnie do dyspozycji, 23 zamieściły informacje o publikacjach (od 1 do 8). Łącznie odnotowane zostały 59 (62) pozycje bibliograficzne (książki i czasopisma). 8 publikacji dokumentuje Oddział w Olsztynie, 7 – w Łodzi, po 5 w Radomsku i Warszawie. Natomiast pozostałe 14 oddziałów, które nadesłały sprawozdania, nie wykazało działalności wydawniczej, zamieszczając kreski w pozycji 13. ankiety zarówno przy podpunkcie:

a) publikacje własne, jak i
b) publikacje, przy których oddział był współwydawcą.

W 13 oddziałach ukazują się periodyki (roczniki). Oddział w Tarnobrzegu wykazał jako własne 3 publikacje, lecz jedynie jako liczbę, bez ich zapisów bibliograficznych. Prezentowana w podrozdziale „Publikacje Oddziałów PTH w 2014 roku" lista prac periodycznych i druków zwartych jest zapewne jeszcze niekompletna. W jej składzie widzimy przede wszystkim nieprzerwanie ukazujące się od wielu lat periodyki „starych" oddziałów PTH. Zestawienie bibliograficzne prac zwartych opublikowanych w 2014 r. obejmuje (jak na razie) 62 pozycje. Nie roszcząc sobie pretensji do ustalenia wartości poszczególnych publikacji, warto zwrócić uwagę na ich różnorodność gatunkową. Są to zarówno monografie, jak i zbiory studiów, edycje źródeł, materiały dydaktyczne, ale także słownik biograficzny, śpiewnik i album historyczny.

W związku z publikacjami własnymi i wydawanymi we współpracy z różnymi instytucjami, oddziały organizują akcje promocyjne, w których uczestniczą autorzy i redaktorzy prac.

Wystawy

Kilka oddziałów prowadzi własną działalność wystawienniczą lub uczestniczy w organizacji wystaw. Np. Oddział nowosądecki odnotował wystawę „Wielka Wojna w Małopolsce – bitwy, ludzie, miejsca" w dworze z Łososiny Górnej w Miasteczku Galicyjskim. Wystawa była zorganizowana w ramach programu edukacyjnego pod nazwą „Wielka Wojna w Małopolsce – pamięć i tożsamość" przez Forum Małopolskich Oddziałów PTH oraz Muzeum Okręgowe w Nowym Sączu (październik–listopad). Pod tym samym tytułem odnotowuje trzy wystawy Oddział w Nowym Targu: 1. W Willi Oksza (4–30 kwietnia) z Muzeum Tatrzańskim w Zakopanem; 2. W Bursie Gimnazjalnej im. dra Jana Bednarskiego w Nowym Targu, (3–30 maja) z Towarzystwem Bursy Gimnazjalnej im. dra Jana Bednarskiego i Starostwem Powiatowym w Nowym Targu; 3. W Muzeum Uzdrowiska w Szczawnicy (1–31 lipca) z Muzeum Uzdrowiska w Szczawnicy. Oddział ten współorganizował jeszcze trzy inne wystawy[5].

[5] „Ocalić od zapomnienia: por. pil. Jan Kuros (1897–1923)" wystawa czasowa, Gimnazjum nr 3 w Klikuszowej, 25 maja 2014 r., organizator PTH O. Nowy Targ, Urząd Gminy Nowy Targ; „Chwała bohaterom w powietrzu i na ziemi. 3 września 1939–13 września 1944 na Orawie", wystawa czasowa w Orawskim Centrum Kultury w Jabłonce,

Inne formy działalności Oddziałów

W 2014 r. Oddziały, będące siedzibami Komitetów Okręgowych, przeprowadziły eliminacje II stopnia XL Olimpiady Historycznej oraz eliminacje I stopnia XLI olimpiady pod kierownictwem prof. Stanisława Roszaka. Dla dopuszczonych do III etapu zawodów uczestników olimpiady w Warszawie, Poznaniu i Łodzi zorganizowano dodatkowe spotkania, głównie dotyczące analizy źródeł. Np. w Białymstoku 21 grudnia w ramach warsztatów dla uczniów przygotowujących się do eliminacji okręgowych XLI Olimpiady Historycznej wygłoszono dwa referaty.

W przeciwieństwie do pracy przy ocenie pisemnych i ustnych wypowiedzi olimpijczyków, gdzie są skromne wynagrodzenia, te nieraz wielogodzinne cykle spotkań mają charakter w pełni społeczny. Być może i inne oddziały, będące siedzibami komitetów okręgowych Olimpiady prowadziły podobne zajęcia dla uczniów typowanych na zawody centralne, jednak nie wykazały tego w sprawozdaniach. Na uwagę zasługuje, przeprowadzona niezależnie od odczytów plenarnych warszawskiego TMH, seria 14 odczytów dla uczniów przygotowujących się do startu w kolejnych edycjach Olimpiady Historycznej[6].

13–30 września 2014 r., organizator: PTH O. Nowy Targ, Muzeum Lotnictwa Polskiego w Krakowie, Gmina Jabłonka; „130 lat linii Chabówka-Nowy Sącz". Ekspozycja opracowana wspólnie przez Forum Małopolskich Oddziałów PTH: Limanowa, Nowy Sącz, Nowy Targ. Prezentowana była m.in. w Muzeum Regionalnym Ziemi Limanowskiej w Limanowej oraz w hallu odnowionego Dworca Kolejowego w Nowym Sączu.

[6] 1. 10 września – Marek Barański (Przewodniczący I Komitetu Okręgowego Olimpiady), „Władysław Łokietek i zjednoczenie Królestwa Polskiego"; 2. 17 września – Stanisław Lenard, „Spotkanie informacyjne na temat zakresu merytorycznego i formalnego Olimpiady"; 3. 24 września – Andrzej Wroński, „Droga do niepodległości. Od Powstania Styczniowego do wymarszu I Kadrowej"; 4. 1 października – Włodzimierz Mędrzecki, „Władysław Grabski. Rzecz o społecznym zaufaniu"; 5. 8 października – Andrzej Rachuba, „Wielkie Księstwo Litewskie w składzie Rzeczypospolitej"; 5. 15 października – Piotr Tuchołka, „Afryka. Kontynent dobrymi chęciami brukowany"; 6. 22 października – Tomasz Nałęcz, „Partie polityczne. Programy i praktyka działania w Polsce w XX w."; 7. 29 października – Krzysztof Byrski, „Co mają wspólnego chrześcijaństwo i hinduizm"; 8. 5 listopada – Jan M. Piskorski, „Wygnańcy. Przesiedlenia i uchodźcy w XX wiecznej Europie"; 9. 12 listopada – Sławomir Górzyński, „Genealogia, heraldyka i co z tego wynika"; 10. 19 listopada –Andrzej Karpiński, „Ameryka i Świat. Wzajemne relacje w późnym średniowieczu i wczesnej nowożytności"; 11. 26 listopada – Tadeusz Cegielski, „Masoneria. Pierwszy stopień wtajemniczenia"; 12. 3 grudnia – Andrzej Friszke, „Nie tylko lustracja… Akta IPN jako źródło do badania historii"; 13. 10 grudnia – Bohdan Cywiński,

Pozostałe formy działalności Oddziałów PTH w 2014 r. są, podobnie jak w latach poprzednich, odmienne niż powyżej i charakteryzowane jako formy „tradycyjne". Oprócz różnorodnych obchodów rocznicowych i konkursów są to wycieczki i pikniki, współpraca z grupami rekonstrukcyjnymi, promocje wydawnictw i spotkania autorskie, a także spotkania przy kawie i herbacie oraz opłatkowe.

Współpraca z instytucjami i organizacjami

Współpraca z różnymi instytucjami i organizacjami jest niemal we wszystkich sprawozdaniach oddziałów wykazywania i to z wymienieniem instytucji (na ogół od kilku do kilkunastu).

Bardzo dobrze układała się współpraca z archiwami państwowymi i kościelnymi (Bydgoszcz, Inowrocław, Kalisz, Konin, Łódź – współudział w wydaniu „Rocznika Łódzkiego", Olsztyn «Archiwum Archidiecezji Warmińskiej», Opole, Piotrków Tryb., Przemyśl, Rzeszów, Tomaszów Maz., Warszawa, Zielona Góra).

W sprawozdaniach wymieniane są liczne muzea współpracujące z naszymi Oddziałami (Białystok, Elbląg, Głogówek, Górki k. Czerwińska, Grudziądz, Jarocin, Kalisz, Katowice, Kielce, Konin, Lubaczów, Lublin, Łęczyca, Łódź, Międzyrzecz, Nowa Sól, Nowy Sącz, Nowy Targ, Oława, Opatówek k. Kalisza, Opole, Pabianice, Przemyśl, Radomsko, Rzeszów, Sieradz, Sochaczew, Szczecinek, Tarnów, Warszawa, Wieluń, Wrocław, Zielona Góra). Zaznaczona jest współpraca z innymi placówkami oświatowymi i kulturalnymi (Bydgoszcz, Kalisz, Konin, Kraków, Lubaczów, Nowy Sącz, Opole, Przemyśl, Tarnów, Warszawa, Wrocław), jak Wojewódzkie, Powiatowe, Gminne i Miejskie Biblioteki Publiczne (Gorzów Wlkp., Grudziądz, Jarocin, Kutno, Łódź, Ostrów Wlkp., Pszczyna, Sanok), Domy Kultury (Kielce, Szczecinek). W pomieszczeniach tych instytucji liczne Oddziały mają swe siedziby, organizują w nich zebrania i odczyty, a ich pracownicy stanowią znaczącą część członków Towarzystwa.

Podobnie jak w latach poprzednich odnotowujemy co najmniej dobrą współpracę z wyższymi uczelniami, w których wszystkie oddziały akademickie mają swoje siedziby (w szkołach państwowych i niepaństwowych

„Putiniada w świetle rosyjskich tradycji polityki imperialnej"; 14. 17 grudnia – Jerzy Kłoczowski, „Historia chrześcijaństwa w historii Europy i Polski".

oraz kościelnych), korzystając nieodpłatnie z ich pomieszczeń. Liczni członkowie naszego Towarzystwa pełnią ważne funkcje administracyjne w szkołach wyższych, w muzeach i archiwach, na wszystkich poziomach szkolnictwa i w wielu innych instytucjach kulturalno-oświatowych.

Prawie wszystkie oddziały mają dobre kontakty i najczęściej owocnie współpracują z regionalnymi towarzystwami naukowymi i towarzystwami przyjaciół poszczególnych miast lub regionów. Dobrze układa się współpraca z delegaturami Instytutu Pamięci Narodowej (Białystok, Łódź, Nowy Sącz, Nowy Targ, Opole, Przemyśl, Rzeszów) oraz zarządami okręgowymi Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej (Białystok).

Oddziały terenowe PTH – głównie w mniejszych ośrodkach, ale nie tylko – mają zazwyczaj dobre kontakty z urzędami miejskimi (Bełchatów, Białystok, Brodnica, Elbląg, Głogówek, Gorzów Wlkp., Grudziądz, Inowrocław, Kalisz, Katowice, Konin, Kutno, Limanowa, Łęczyca, Łomża, Nowy Sącz, Nowy Targ, Olsztyn, Opole, Piotrków Tryb., Przemyśl, Radomsko, Rzeszów, Sieradz, Słupsk, Strzelno, Suwałki, Szczecinek, Tomaszów Maz., Uniejów, Wieluń, Zabrze, Zamość) i bardzo często również z powiatowymi (Bełchatów, Jarocin, Kalisz, Kluczbork, Mrągowo, Nowy Targ, Olesno, Olsztyn, Piotrków Tryb., Płock, Płońsk, Radomsko, Rzeszów, Słupsk, Sochaczew, Szczecinek, Tarnów, Tomaszów Maz., Zamość) oraz wojewódzkimi (Łódź, Olsztyn, Opole, Rzeszów) – zwłaszcza na szczeblu urzędów marszałkowskich.

Dobrą współpracę z mediami – najczęściej lokalnymi – odnotowano w Gorzowie Wlkp., Łodzi, Mrągowie, Nowym Sączu, Nowym Targu, Olsztynie, Słupsku. We współpracy z Radiem Olsztyn, Radiem Planeta FM, TVP 3 i Muzeum Warmii i Mazur nadal realizowany jest – dzięki wsparciu Marszałka i Urzędu Marszałkowskiego oraz Urzędu Miasta Olsztyna – „Olsztyński Wehikuł Czasu" w postaci popularno-naukowych wykładów o historii Olsztyna i okolic.

Lista towarzystw i stowarzyszeń oraz instytucji współpracujących z poszczególnymi oddziałami, organizujących wspólnie z nimi konferencje i sesje naukowe, odczyty i prelekcje, jest – jak zwykle – bardzo obszerna, gdyż w sprawozdaniach za rok 2013 liczy grubo ponad 200 pozycji i 20 stron wydruku. Dowodzi to dobrej współpracy w poszczególnych miejscowościach i regionach.

Poniżej najważniejsze z nich współpracujące z kilkoma oddziałami lub/i zasłużone wieloletnia współpracą:

- Białoruskie Towarzystwo Historyczne w Grodnie – O. Białystok
- Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy. Dział Varsavianów – TMH Warszawa
- Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu
- Fundacja im. Aleksandra Gieysztora – TMH. Warszawa
- Gorczański i Pieniński Park Narodowy – O. Nowy Targ
- Instytut Historii Litwy w Wilnie – O. Białystok
- Instytut Kresów Wschodnich im. Św. Brunona Bonifacego w Przemyślu
- Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana" – O. Nowy Sącz, O. Słupsk
- Muzeum Barwy i Oręża „Arsenał" w Zamościu
- Muzeum Niepodległości – TMH Warszawa
- Muzeum Szlachty Mazowieckiej w Ciechanowie
- Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi
- Ośrodek Promocji Kultury „Gaude Mater" w Częstochowie
- Polskie Towarzystwo Statystyczne. Oddział Warszawski
- Regionalne Stowarzyszenie Pamięci Historycznej „Ślad" – O. Rzeszów
- Tarnowski Oddział Jazdy im. 5. Pułku Strzelców Konnych
- Towarzystwo Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich: O. Gorzów Wlkp., O. Kłodzko
- Towarzystwo Przyjaciół Fortyfikacji – O. Nowy Targ
- Towarzystwo Przyjaciół Orawy – O. Nowy Targ
- Związek Podhalan – O. Nowy Targ
- Związek Polskiego Spisza – O. Nowy Targ
- Związek Sybiraków – O. Kalisz, O. Kłodzko.

Składki członkowskie

Składki członkowskie były opłacane rocznie w wysokości (w złotych): od 120 w Nowym Targu (w ramach składki członkowskiej bezpłatne publikacje Oddziału) do 10 (7) w Cieszynie, Tarnowie i Toruniu. W Łodzi opłacający składkę otrzymują bezpłatnie bieżący tom „Rocznika Łódzkiego". Powołany do życia w 2013 r. Oddział w Legnicy przewiduje rozpoczęcie pobierania składek w 2015 r. Oddział w Koninie nie zbiera składek (sprawozdania z 2013 i 2014 r.).

Dotacje

Informacje o uzyskanych dotacjach znalazły się jedynie w 10 (plus w jednym sprawozdaniu, ze Słupska – wiadomość o fiasku zabiegów o dotację[7]) z 35 sprawozdań. Ich wysokość jest zróżnicowana, różne także przeznaczenie, choć dominuje finansowanie i dofinansowanie publikacji. Czasami sprawozdania prezentują formuły „dyskretne" co do kwot dotacji, czasami jest informacja o donatorach, a brak wiadomości o przeznaczeniu pozyskanych środków.

Oddział olsztyński podaje, iż uzyskał dotacje na działalność statutową w wysokości 299 950 zł (dwieście dziewięćdziesiąt dziewięć tysięcy dziewięćset pięćdziesiąt zł).

TMH w Warszawie, jak można się domyślać, uzyskało środki z Ministerstwa Nauki Szkolnictwa Wyższego oraz Muzeum Warszawy, które posłużyły sfinansowaniu pięciu wydawnictw[8].

Urząd Miasta Nowy Targ przyznał tamtejszemu Oddziałowi dotację w kwocie 5 300 zł. Skromną dotację celową otrzymał, ale celu bezpośrednio nie ujawnił, Oddział w Nowym Sączu (700 zł dotacji z ZG PTH „na realizację zadań publicznych"). Ale w innym miejscu sprawozdania dowiadujemy się, że dofinansowany został śpiewnik patriotyczny.

Oddział we Wrocławiu poszczycić się może otrzymaniem kwoty 101 400 zł dotacji „na działalność statutową", przy czym podaje zarówno instytucje, które ich udzieliły, jak i przeznaczenie wydawnicze pozyskanych środków[9].

---

[7] „II wiceprezes Oddziału, mgr Warcisław Machura, z rekomendacji Oddziału ubiegał się o grant w Urzędzie Miejskim w Słupsku na wydanie książki *Relikty dawnego cmentarza miejskiego w Słupsku*, lecz mimo pozytywnych opinii, obietnic i uprzednich zachęt ze strony UM, wniosek jego ostatecznie został oddalony, co w połączeniu z uprzednimi naszymi doświadczeniami potwierdza tylko negatywny trend w kręgach potencjalnych sponsorów wobec wydawnictw historycznych)".

[8] „Wszystkie pozycje z punktu 12. (oprócz nr 5: *Kartka z pamiętnika uczennicy – książka pamiątkowa szkoły Haliny Gepnerówny 1901-1944*", wyd. Muzeum Warszawy) zostały sfinansowane przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, a wykonawcą było Wydawnictwo DiG".

[9] „54 400 zł – dotacja Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego na wydanie „Śląskiego Kwartalnika Historycznego Sobótka", t. LIXI, 2014, nr 1–4; 31 000 zł – dotacja Narodowego Banku Polskiego na wydanie *Z monetą przez wieki*, red. M. Derwich, Wrocław 2014; 16 000 zł – dotacja Fundacji Polsko-Niemieckiej na wydanie w 2015 r. po niemiecku tomu prac poświęconych kasacie klasztorów na Śląsku w 1810 r. (otrzymano 13 000 zł – ostatnia transza, 3000 zł – wpłynie wiosną 2015 r.)".

Oddział kaliski uzyskał z Urzędu Miejskiego w Kaliszu na redakcję i druk XL tomu „Rocznika Kaliskiego", niebagatelną kwotę 17 000 zł.

Oddziały w: Częstochowie (9 342 zł), Lidzbarku Warmińskim (5 500 zł), Łodzi (94 937,80 zł) i Radomsku (11 915 zł) uzyskały środki finansowe z kilku źródeł, co udokumentowały i przedstawiły ich przeznaczenie[10].

W roku sprawozdawczym Oddział inowrocławski uzyskał dotację celową w wysokości 3 000 zł z Urzędu Miasta Inowrocławia na organizację konferencji naukowej. Ponadto Urząd Gminy Gniewkowo pokrył koszty publikacji pt. *Pamięć – Tradycja – Trwanie…* w całości z własnych środków.

W imieniu Zarządu Głównego PTH dziękuję Prezesom wszystkich Oddziałów i Przewodniczącym Kół oraz kierowanym przez nich Zarządom za ubiegłoroczną współpracę. Wszystkim członkom PTH, zwłaszcza tym z Oddziału szczecińskiego, dziękuję szczególnie serdecznie za to, że zaangażowali się w organizację i przebieg ubiegłorocznego Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich. Do wszystkich Koleżanek i Kolegów kieruję słowa podziękowania za oddany dla naszego stowarzyszenia swój, tak cenny, czas, za wiedzę i umiejętności, chęci i zaangażowanie.

Zastępca Sekretarza Generalnego PTH
Jan Chańko
(Łódź)

---

[10] Częstochowa: „Dotacja w wysokości 1 342 zł przyznana przez Zarząd Główny PTH (1% z tytułu organizacji pożytku publicznego), w ramach dofinansowania organizacji konferencji naukowej „Tadeusz Kościuszko. Historia – Mity – Tradycje", Częstochowa-Szczekociny 5–6 czerwca 2014 r.; […] z Urzędu Miasta Częstochowy 6 000 zł na dofinansowanie publikacji Oddziału i 2 000 zł ze Starostwa Częstochowskiego na dofinansowanie publikacji *Powstanie styczniowe* (pieniądze te zostały przesłane bezpośrednio do wydawnictwa z pominięciem konta Oddziału). Lidzbark Warmiński: „Powiat – 2 000 zł, Samorząd Woj. Warmińsko-Mazurskiego – 3 000 zł, Stowarzyszenie „Miej Marzenia" – 500 zł. Łódź: dotacja do tomu 61. „Rocznika Łódzkiego" – 1 000 zł (Zarząd Główny PTH); dotacja do tomu 62. „Rocznika Łódzkiego" – 5 000 zł (Archiwum Państwowe w Łodzi); dotacja na ukończenie wydania monografii *Sieradz. Dzieje miasta* – 80 487,80 zł (Urząd Miasta Sieradza); grant z Urzędu Miasta Łodzi na wyd. książki *Włodarze województwa łódzkiego* – 2 950 zł; grant z Urzędu Miasta Łodzi na wyd. książki Łódzka *wizja postępu* – 5 500 zł Radomsko: a) wsparcie realizacji zadania publicznego, publikacja „Zeszytów Radomszczańskich", t. VIII (Miasto Radomsko – 3 996,50 zł) i (Starostwo Powiatowe w Radomsku – 1 496,50 zł); publikacja książki *Księgi metrykalne parafii św. Lamberta w Radomsku:* Cz. III. *Księga ochrzczonych z lat 1779-1796* (Miasto Radomsko – 2 100 zł i Starostwo Powiatowe w Radomsku – 400 zł); b) dotacje od sponsorów – 2 500 zł (EsBank Bank Spółdzielczy w Radomsku, Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Radomsku, Konstalex); c) darowizny – 1 122 zł; d) z 1% od ZG PTH – 700 zł.

Konferencje i sympozja zorganizowane przez Oddziały PTH w 2014 roku

Luty

5, Kalisz, sympozjum „Polskie szable i pałasze" połączone z promocją książki Pawła Komorowskiego *Szabel nam nie zabraknie… Broń biała żołnierza polskiego z XVIII–XX wieku* (3 referaty), O. Kalisz.

Marzec

19–21, „VI Krakowskie Spotkania Starożytnicze – Oeconomia inepte! Gospodarka w Starożytnym Świecie", O. Katowice – współorganizator.

20–23, Łódź, „VII Łódzka Wiosna Młodych Historyków" (organizacja: Studenckie Koło Naukowe Historyków UŁ), O. Łódź – współorganizator.

22, Hrubieszów, „220. rocznica wybuchu Powstania Kościuszkowskiego" (5 referatów), O. Zamość, (współorganizatorzy: Liceum Ogólnokształcące im. ks. S. Staszica w Hrubieszowie, Towarzystwo Regionalne Hrubieszowskie).

26–28, „II Krakowska Konferencja Historyków Studentów Wojskowości «Choć Polska jest daleko stąd…» Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie w okresie II wojny światowej", O. Kraków – współorganizator.

Kwiecień

4, Zakopane, konferencja popularno-naukowa „Udział Podhalan w czynie legionowym", O. Nowy Targ (współorganizator: Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem).

4–5, Warszawa, Muzeum Narodowe w Warszawie, konferencja naukowa „Zmysły w kulturze średniowiecza" (24 referaty), O. Warszawa (współorganizowana z Sekcją Antropologii Historycznej i Studenckim Kołem Naukowym Historyków UW oraz Muzeum Narodowym w Warszawie).

10–12, Kraków, Ogólnopolska Studencko-Doktorancka Konferencja Naukowa „Kryzys człowieczeństwa? Ludobójstwa w XX wieku", O. Kraków – współorganizator.

15, Kalisz, projekt edukacyjny „Młodzi dla wolności" – przedsięwzięcie realizowane od marca do 6 czerwca 2014 roku jako integralna część ogólnopolskiego projektu organizowanego pod honorowym patronatem Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego. Na projekt składały się: międzyszkolny konkurs „25 lat demokracji w Polsce", gra miejska „Śladami wydarzeń sprzed 25 lat, zaś punktem kulminacyjnym projektu był sejmik historyczny „Historyczne przełomy – rok 1989" (8 prelekcji), O. Kalisz (współorganizator: III Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika w Kaliszu).

25–26, Olsztyn, „Kara na przestrzeni dziejów – studium historyczne" (44 referaty), O. Olsztyn (współorganizatorzy: Wydz. Humanistyczny Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych UWM w Olsztynie, Studenckie Koło Naukowe Historyków „Historikon").

30, Skarżysko-Kamienna, sympozjum „1794–1939. Wojny, bitwy i potyczki widziane oczami współczesnej młodzieży", O. Skarżysko-Kamienna.

Maj

8, Opole, konferencja „Przełom 1989 roku" (4 referaty), O. Opole (współorganizatorzy: Instytut Historii UO, Muzeum Śląska Opolskiego).

26–27, Kraków, „Kongres historyków Polski i Rosji". Konferencja współorganizowana dotąd cyklicznie przez Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie i O. Kraków.

Czerwiec

2, Gorzów Wielkopolski, ogólnopolska konferencja naukowa „A mury runą", O. Gorzów Wielkopolski (współorganizatorzy: Archiwum Państwowe w Gorzowie, IPN w Gorzowie, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Gorzowie).

2–4, Kraków, Ogólnopolska sesja doktorancka „Słowo i obraz w okresie staropolskim", O. Kraków – współorganizator.

5, Inowrocław, „Książę Kazimierz Konradowic (1230–1267) i Kujawy jego czasów" (11 referatów), O. Inowrocław.

5–6, Częstochowa, Szczekociny, „Tadeusz Kościuszko. Historia – Mity – Tradycje", O. Częstochowa (współorganizatorzy: Wydział Filologiczno -Historyczny AJD i Towarzystwo Literackie im. Adama Mickiewicza Oddział w Częstochowie).

5–7, Płock: międzynarodowa konferencja naukowa „Losy i znaczenie dziedzictwa kulturowego po klasztorach skasowanych w Płocku oraz na Mazowszu i ziemi dobrzyńskiej", (31 referatów), O. Wrocław (współorganizatorzy: Narodowy Program Rozwoju Humanistyki, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego – projekt badawczy: „Dziedzictwo kulturowe po klasztorach skasowanych na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej oraz na Śląsku w XVIII i XIX w.: losy, znaczenie, inwentaryzacja (11H 11 021280)", Towarzystwo Naukowe Płockie, Muzeum Diecezjalne w Płocku)

6, Lidzbark Warmiński, sesja popularnonaukowa „Napoleon. Cień boga wojny" (2 referaty, prezentacja książki W. Motylewskiego *Kurier Napoleona*), O. Lidzbark Warmiński.

6–7, Racibórz, Opawa, Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Ludzie na granicy. Społeczne, handlowe, kulturalne, sportowe i turystyczne kontakty", (20 referatów), O. Katowice i Polsko-Czeskie Towarzystwo Naukowe.

11, Kalisz, III Kaliska Sesja Starożytnicza „Barbaroi, barbarus, mleccha… Barbarzyńcy w świecie starożytnym" (7 referatów i 3 komunikaty), O. Kalisz (współorganizatorzy: Muzeum Okręgowe Ziemi Kaliskiej, redakcja czasopisma „Starożytności" i Stowarzyszenie „Humanitas" w Kaliszu).

13–14, Warszawa, Instytut Historyczny UW, konferencja naukowa „Człowiek i emocje w badaniach humanistycznych i społecznych" (40 referatów), O. Warszawa (współorganizowana z Sekcją Antropologii Historycznej i Kołem Naukowym Doktorantów Wydziału Historycznego UW).

21, Zamość, „100. rocznica wybuchu I wojny światowej" (7 referatów), organizatorzy: O. Zamość (współorganizatorzy: Lubelskie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli Oddział w Zamościu, I Liceum Ogólnokształcące im. Jana Zamoyskiego w Zamościu).

Wrzesień

3, Kalisz, sesja popularnonaukowa „«Badania, postaci i odkrycia» – w 60. rocznicę założenia Stacji Archeologicznej Polskiej Akademii Nauk w Kaliszu" (6 referatów), O. Kalisz (współorganizator: Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk).

6, Zamość, „70. rocznica wybuchu Powstania Warszawskiego" (7 referatów), O. Zamość (współorganizatorzy: Lubelskie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli Oddział w Zamościu, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Szymona Szymonowica w Zamościu).

9–10, Katowice, XIV katowicka konferencja naukowa „Katowice w drugiej Rzeczypospolitej", (32 referaty), O. Katowice (współorganizatorzy: Polska Akademia Nauk Oddział w Katowicach, Muzeum Historii Katowicach).

12, Przemyśl, „100 lat Garnizonu Przemyskiego", O. Przemyśl (przy współudziale Dowództwa Garnizonu Przemyskiego).

25–27, Mąchocice Kapitulne: konferencja naukowa „Losy i znaczenie dziedzictwa kulturowego po klasztorach skasowanych na ziemiach zaboru rosyjskiego w latach 1864–1905" (38 referatów), O. Wrocław (współorganizator: Narodowy Program Rozwoju Humanistyki, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego – projekt badawczy „Dziedzictwo kulturowe po klasztorach skasowanych na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej oraz na Śląsku w XVIII i XIX w.: losy, znaczenie, inwentaryzacja (11H 11 021280)".

30, Kalisz, konferencja w ramach XXII Europejskich Dni Dziedzictwa „Dziedzictwo – źródło tożsamości". Projekt edukacyjny „Gdzie Prosna niesie wody swe, unosząc w przeszłość tamte dni…", O. Kalisz (współorganizator: III Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika).

Październik

17, Skarżysko-Kamienna, sesja popularnonaukowa, „Skarżyskie spotkania z historią" (6 referatów), O. Skarżysko-Kamienna (współorganizatorzy: Miejskie Centrum Kultury w Skarżysku-Kamiennej, Centrum Integracji Społecznej w Skarżysku-Kamiennej, patronat medialny Skarzysko.info.pl).

17–19, Kraków, „Rola i znaczenie Kielecczyzny w dziejach Polski", O. Kraków – współorganizator.
22, Łódź, konferencja naukowa „Legiony Polskie w okresie Wielkiej Wojny" (6 referatów), O. Łódź (współorganizator: Instytut Historii UŁ).
23–25, Kraków, warsztaty badawcze „Na Wschodzie bez zmian? I wojna światowa w Europie Środkowo-Wschodniej – doświadczenia żołnierzy, grup społecznych i społeczności lokalnych", O. Kraków – współorganizator.

Listopad

7–8, objazd naukowy „Gloria Victis. Warszawa w 70. Rocznicę Powstania Warszawskiego", O. Kraków – współorganizator.
13–14, Zabrze, XVIII Międzynarodowa Konferencja Naukowa z cyklu „Kultura Europy Środkowej – Postęp i zacofanie w kulturze Europy Środkowej", (27 referatów), O. Katowice (współorganizatorzy: Polska Akademia Nauk Oddział w Katowicach, Urząd Miasta w Zabrzu).
14, Kalisz, Konferencja pod hasłem „Kto nie szanuje i nie ceni przeszłości, ten nie jest godzien szacunku do teraźniejszości (Józef Piłsudski)". Uroczystość wręczenia odznaczeń i nadania wyższych stopni służbowych funkcjonariuszom Służby Więziennej z okazji Narodowego Święta Niepodległości oraz obchodów XX-lecia nadania imienia Legionów Józefa Piłsudskiego Szkole Podstawowej nr 21 w Kaliszu-Szczypiornie (1 wykład), O. Kalisz (współorganizatorzy: Centralny Ośrodek Szkolenia Służby Więziennej, Szkoła Podstawowa nr 21 im. Legionów Józefa Piłsudskiego w Kaliszu).
19, Legnica, konferencja „Towarzystwo Przyjaciół Dzieci – przeszłość – teraźniejszość – przyszłość" z okazji 95-lecia TPD oraz 70-lecia TPD w Legnicy (2 referaty), O. Legnica – współorganizator.
24, Opole, konferencja naukowa dla doktorantów i studentów „Miasto, które nie upadło. Powstanie Warszawskie 1944" (12 referatów) O. Opole (współorganizatorzy: Instytut Historii UO, Koło Naukowe Historyków).

Grudzień

2, Kalisz, sympozjum poświęcone podsumowanie konkursu wiedzy o setnej rocznicy zburzenia Kalisza (sierpień 1914 r.) z udziałem drużyn z 6 szkół ponadgimnazjalnych i 3 gimnazjów z Kalisza (3 referaty), O. Kalisz (współorganizator: III Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika w Kaliszu).

6, Kraków, sympozjum naukowe „Wielka Wojna 1914 w Beskidach i na Pogórzu", O. Nowy Targ (współorganizatorzy: Komisja Turystyki Górskiej Zarządu Głównego PTTK, Oddział Wojskowy PTTK im. gen. J. Bema w Krakowie, Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK w Krakowie).

11–12 Limanowa, Międzynarodowa Konferencja „Wielka Wojna w Małopolsce – bitwa limanowska 1914", z podsumowaniem projektu edukacyjnego „Wielka Wojna w Małopolsce – pamięć i tożsamość" organizowanego przez Forum Małopolskich Oddziałów Polskiego Towarzystwa Historycznego (główny organizator: O. PTH Limanowa). O. Nowy Sącz – współorganizator [ze sprawozdania O. Nowy Sącz].

12–14, objazd naukowy w ramach projektu naukowego Koła Naukowego Historyków Studentów UJ: „Szlakiem średniowiecznych zamków Słowacji", O. Kraków – patronat.

17, Kalisz, sympozjum poświęcone regionowi kaliskiemu połączone z promocją XL tomu „Rocznika Kaliskiego" (3 referaty), O. Kalisz.

18, Opole, XI Dni Kultury Średniowiecznej „Porozmawiajmy o kobietach w średniowieczu" (10 referatów), O. Opole (współorganizator: Zespół Szkół Ogólnokształcących z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Marii Skłodowskiej-Curie w Opolu).

19–21, Kraków, sesja w ramach projektu naukowego Koła Naukowego Historyków Studentów UJ: „Lwów – w tyglu narodów i języków. Miejsca, ludzie, instytucje, władza i dziedzictwo kulturalne miasta", O. Kraków – patronat.

Publikacje Oddziałów PTH w 2014 roku

I. Białystok

1. „Biuletyn Historii Pogranicza" nr 14/2014 (przygotowanie do druku).
2. *Izabela z Poniatowskich Branicka. Życie i działalność publiczna*, red. C. Kuklo, Białystok 2014, ss. 138 [współwydawca].

II. Częstochowa

3. *Powstanie styczniowe w regionie częstochowskim i w województwie kaliskim (1863–1864)*, red. M. Trąbski, N. Morawiec, R.W. Szwed, Częstochowa 2014.
4. „Częstochowskie Teki Historyczne", t. IV, red. N. Morawiec, M. Trąbski, Częstochowa 2014.
5. *Rozdroża. Polsko-ukraiński dyskurs humanistyczny w Częstochowie*, red. R. Dymczyk, I. Kriwoszeja, N. Morawiec, Częstochowa 2014.

III. Elbląg

6. „Rocznik Elbląski", t. XXV.

IV. Gorzów Wielkopolski

7. „Forum Historyczno-Społeczne" [współwydawca].

V. Inowrocław

8. *Pamięć – Tradycja – Trwanie. Szkice z dziejów Gniewkowa i okolic*, red. T. Łaszkiewicz, Gniewkowo 2014, ss. 144.

VI. Kalisz

9. „Rocznik Kaliski" tom XL, ss. 340.

VII. Katowice

10. *Budownictwo i architektura Katowic*, red. A. Barciak, Katowice 2014 [współwydawca].

11. *Wolność i jej ograniczenia w kulturze Europy Środkowej*, red. A. Barciak, Katowice 2014 [współwydawca].

VIII. Konin

12. *Wspomnienia z lat 1939–1945*, Konin 2014 [współwydawca].

IX. Kraków [patronat]

13. „Studenckie Zeszyty Historyczne", t. 21.
14. *Elity i propaganda w Rzeczypospolitej XVI–XVIII w.*
15. *Wiek XX wiekiem kryzysu?*

X. Legnica

16. *„Spem suam Deo committere" – szkice benedyktyńskie. Historia – Duchowość – Kultura*, red. W. W. Szetelnicki, Legnica 2014.

XI. Lublin

17. Słownik biograficzny miasta Lublina, t. 4, red. nauk. P. Jusiak, M. Sioma, J. Ternes, Lublin 2014, ss. 322.

XII. Łódź

18. „Rocznik Łódzki", t. 61, 2014, ss. 237.
19. „Rocznik Łódzki", t. 62, 2014, ss. 284.
20. *Sieradz. Dzieje miasta*, Łódź–Sieradz 2014:
    I. *Dzieje miasta do 1793 roku*, red. Z. Anusik, ss. 480;
    II. *Dzieje miasta w latach 1793–1939*, red. J. Kita i M. Nartonowicz-Kot, ss. 496;
III. *Dzieje miasta od 1939 roku*, red. K. Lesiakowski, ss. 472.
21. K. Śmiechowski, Łódzka wizja postępu, Łódź 2014, ss.370.
22. *Vade Nobiscum V. Materiały pokonferencyjne III Wiosny Młodych Historyków*, Łódź 2013 [2014], s. 194 [współwydawca].
23. *Vade nobiscum VI. Materiały pokonferencyjne III Wiosny Młodych Historyków*, Łódź 2013 [2014], s. 205 [współwydawca].
24. P. Waingernter, *Włodarze województwa łódzkiego*, Łódź 2014, ss. 136.

XIII. Nowy Sącz

25. „Rocznik Sądecki", t. XLII, ss. 510.
26. R. Tabaszewski, *Adwokaci Nowego Sącza do 1945 roku*, Nowy Sącz 2014 [współwydawca].
27. *Witaj jutrzenko* niepodległości [śpiewnik], Nowy Sącz 2014, ss. 24.

XIV. Olsztyn

28. *Dzieje zamku ryńskiego i okolic*, red. J. Gancewski, Olsztyn 2014.
29. *M. Kledzik, Oficerowie dwóch armii. Polscy oficerowie, współorganizatorzy armii Królestwa Belgii w latach 1832–1853*, Olsztyn 2014, (Olsztyńska Biblioteka Historyczna, nr 15).
30. *Korpus Ochrony Pogranicza 1924–1939. Historia i pamięć*, red. K.A. Kierski, S. Nowakowski i K. Sacewicz, Olsztyn 2014, (Olsztyńska Biblioteka Historyczna, nr 17);
31. T.T. Majer, *Ministerstwo Administracji Publicznej w systemie aparatu władzy państwowej w Polsce w latach 1944–1950*, Olsztyn 2014, (Olsztyńska Biblioteka Historyczna, nr 16).
32. „Mrągowskie Studia Humanistyczne", t. X, Mrągowo-Olsztyn 2014.
33. *Na szlakach powstania listopadowego*, red. N. Kasparek i A. Szmyt, Olsztyn 2014, (Olsztyńska Biblioteka Historyczna, nr 18).
34. *Olsztyn jako region pamięci w latach 1945–1989*, Olsztyn 2013, (Olsztyńska Biblioteka Historyczna, nr 13), [druk 2014].
35. *Olsztyn jako region pamięci w latach 1989–2013*, Olsztyn 2013, (Olsztyńska Biblioteka Historyczna, nr 14), [druk 2014].

XV. Opole

36. *Od KEN do MEN. Edukacja młodzieży jest jedynym dla państwa ciągłego uszczęśliwiania warunkiem. Studia o instytucjach, ludziach i programach polskiej oświaty*, red. M. Białokur i J. Raźniewska, Opole–Bielsko-Biała 2014.
37. *O Francji i Francuzach w pierwszej połowie XX wieku z polskiej perspektywy*, red. M. Białokur i A. Karbowiak, Opole–Bielsko-Biała 2014.
38. *Poniatowski i inni. Studia o polskiej polityce, dydaktyce i edukacji historycznej XIX i XX wieku,* T. I: *Polityka i myśl społeczno-polityczna*, Opole–Bielsko-Biała 2013 [2014], ss. 554.

39. *Poniatowski i inni. Studia o polskiej polityce, dydaktyce i edukacji historycznej XIX i XX wieku,* T. II: *Edukacja i dydaktyka historii*, Bielsko-Biała–Opole 2014, ss. 480.
40. *Powstanie styczniowe. Motywy – Walka – Dziedzictwo*, red. A. Maziarz, Warszawa 2014.

XVI. Poznań

41. *Powtórka przed… VIII Spotkania z historią dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych, 24–27 września 2013. Informator Instytutu Historii UAM*, red. J. Dobosz, D. Konieczka-Śliwińska, Poznań 2014 (wersja książkowa i na płycie CD) [współwydawca].

XVII. Radomsko

42. A. Belinowa, *Notatki z początku wojny (1914 r.*), Radomsko 2014.
43. T.A. Nowak, *Księgi metrykalne parafii św. Lamberta w Radomsku*, cz. III. *Księga ochrzczonych z lat 1779–1796*, Radomsko 2014.
44. S. Oczkowski, *Dzienniki (1914–1915*), Radomsko 2014.
45. „Zeszyty Radomszczańskie" t. VIII.
46. „Zeszyty Radomszczańskie", t. IX [współwydawca].
47. *70. Rocznica bitwy pod Krzętowem* [biuletyn okolicznościowy, współwydawca].

XVIII. Rzeszów

48. „Prace Historyczno-Archiwalne" t. 26, 2014.

XIX. Sanok

49. „Rocznik Sanocki", t. XI [współwydawca].

XX. Skarżysko-Kamienna

50. *Monografia III Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Staszica w Skarżysku-Kamiennej 1954–2014. Jubileusz 60-lecia. IV Zjazd Absolwentów*, Skarżysko-Kamienna 2014.
51. „Rocznik Dziejów Regionu i Miasta", t. 5/2014.

52. *Wrześniowe zapiski Bronisława Król*, red. K. Zemeła, Skarżysko-Kamienna 2014.

XXI. Tarnobrzeg

53–55[11].

XXII. Warszawa

56. M. Cybulski, *Zygmunt Szczęsny Feliński – pisarz i człowiek*, Warszawa 2014.
57. *Kartka z pamiętnika uczennicy – książka pamiątkowa szkoły Haliny Gepnerówny 1901–1944*, Warszawa 2014 [współwydawca].
58. K. Maliszewski, *Stolica świata. Studia z dziejów życia kulturalnego i umysłowego Londynu z XVIII w.*, Warszawa 2014.
59. D. Michaluk, *Dwór i wieś na Litwie i Białorusi w XIX i na początku XX wieku*, Warszawa 2014.
60. A. Nowak, *Historia Polski XIX wieku,* t. 4, Warszawa 2014.

XXIII. Wrocław

61. „Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka", t. LIXI, 2014, nr 1–4.
62. *Z monetą przez wieki*, red. M. Derwich, Wrocław 2014, ss. 114.

XXIV. Zielona Góra

63. *Ziemia Lubuska. Rozważania o historii i tożsamości regionu*, red. T. Nodzyński, M. Tureczek, J. Zięba, Zielona Góra 2014, ss. 225.

[11] Zapis w sprawozdaniu: „Publikacje Oddziału za 2012 (sic!) r. – zapis bibliograficzny książki, czasopisma: a) własne – 3".

Oddziały PTH w liczbach w 2014 roku

Lp.	Oddział [12]	Liczba członków	Zebrania Zarz./Prez.	Konferencje Odczyty (K, O)	Ostatnie wybory	Sekcje/ Komisje	Publikacje Oddziału
1	Biała Podlaska	26					
2	Białystok	133	2		2011	–	„Biuletyn Historii Pogranicza"+1
3	Bydgoszcz	35					
4	Ciechanów	30					
5	Cieszyn	37					
6	Czerwińsk	45	2	2 O	2014	–	–
7	Częstochowa	97	4	1 K, 6 O	2014	–	„Częstochowskie Teki Historyczne"+2
8	Elbląg	42	8	3 O	2013	1	„Rocznik Elbląski"
9	Gdańsk	50				–	–
10	Gorzów Wlkp.	17	4	1 K, 7 O	2013	–	„Forum Historyczno--Społeczne"
11	Grudziądz	17					
12	Inowrocław	126	3	1 K, 2 O		–	1
13	Kalisz	223	8	8 K, 6 O	2011	5	„Rocznik Kaliski"
14	Katowice	92	6	3 K, 7 O	2014	–	–
15	Kielce	37	5	4 O	2012	2	2
16	Kłodzko	16	2	–	2004		
17	Konin	26	7	2 O	2012	–	1
18	Kościerzyna	29					
19	Kraków	149[13]	4	10 K, 3 O	2012	–	3
20	Legnica	54					1
21	Lidzbark Warmiński	24	6	1 K, 2 O	2014		–
22	Limanowa	?			2014		.
23	Lublin	144	1		2012	3	1
24	Łódź	326	2	2 K, 37 O	2012	1	„Rocznik Łódzki" – 2+5
25	Myślenice	16				–	–
26	Nowy Sącz	50	5	1 K, 21 O	2014	1	„Rocznik Sądecki"+2
27	Nowy Targ	45	2	2 K, 15 O	2013	3	
28	Olsztyn	149	5	1 K, 30 O	2013	1	„Mrągowskie Studia Humanistyczne"+7
29	Opole	84	2	2 K, 15 O	2012	3	5
30	Pionki	25					

Lp.	Oddział	Liczba członków	Zebrania Zarz./Prez.	Konferencje Odczyty (K, O)	Ostatnie wybory	Sekcje/ Komisje	Publikacje Oddziału
31	Poznań	166	3	2 O	2013	–	1
32	Przemyśl	131	4	1 K, 1 O	2012	–	–
33	Radomsko	53	3	3 O	2013	2	„Zeszyty Radomszczańskie"+4
34	Rzeszów	64	1	3 O	2013	–	„Prace Historyczno-Archeologiczne"
35	Sanok	32	3	3 O	2012	–	„Rocznik Sanocki"
36	Skarżysko--Kamienna	34	4	1 K	2014	–	„Rocznik z Dziejów Regionu i Miasta"+2
37	Słupsk	49	3	5 O	2011	–	–
38	Szczecin	91	15	1 K[14]	.	–	–
39	Szczecinek	25[15]	4	9 O	2013	–	–
40	Tarnobrzeg	22	6	3 O	2014	–	3
41	Tarnów	81				1	
42	Toruń	154		?[16]	2012	–	–
43	Warszawa	365[17]	7	2 K, 36 O	2014	6	5
44	Włocławek	44				–	
45	Wrocław	270	7	2 K, 25 O	2014	1	„Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka"+1
46	Zamość	41	3	3 K	2011	1	–
47	Zielona Góra	58	2	1 O	2012	1	1
Razem		**3 824**[18]		**42 K, 252 O**[19]			**63**[20]

[12] Podkreśleniem oznaczono Oddziały, które nie nadesłały sprawozdań za 2014 r.

[13] Określenie „aktywnych".

[14] Oddział był organizatorem XIX Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich, wszystkie posiedzenia Zarządu były poświęcone organizacji Zjazdu.

[15] Określenie „zarejestrowanych".

[16] Dane z 46 Oddziałów (bez Limanowej): 3822+2=3824. Z Oddziałów (35), które nadesłały sprawozdania: 3389+126=3515. Dane z lat ubiegłych z Oddziałów (12), które nie nadesłały sprawozdań: 433–124=309.

[17] 2013 – 55 K i 236 O.

[18] 2013 – 60 publikacji.

[19] Formuła ogólna: „oddział organizował, we współpracy z Instytutem Historii i Archiwistyki, spotkania z nauczycielami z regionu kujawsko-pomorskiego. Podczas nich prezentowane były wykłady dotyczące dziejów Polski i powszechnych na przestrzeni wieków".

[20] Informacja szczegółowa: „W 2014 r. przyjęto 13 nowych członków, zmarło 3, jeden zrezygnował bądź skreślono go za niepłacenie składek".

Polskie Towarzystwo Historyczne w latach 2001–2014

Rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba członków	3038	3043	3175	3332	3371	3612	3738
Liczba oddziałów	34	36	38	40	40	46	46
Konferencje, sesje naukowe	23	21	23	27	50	54	62
Zebrania i prelekcje	167	170	259	255	237	263	252
Publikacje	31	39	28	31	47	33	28

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba członków	3797	3913	3810	3675	3712	4041	3824
Liczba oddziałów	46	48	49	43	46	47	47
Konferencje, sesje naukowe	55	63	63	62	45	55	42
Zebrania i prelekcje	264	221	243	252	258	236	252
Publikacje	44	60	66	57	38	60	63

Książka adresowa PTH

Zarząd Główny

WARSZAWA 00–272, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 22/831 63 41; e-mail: *pth@ihpan.edu.pl*

Prezes – prof. dr hab. JAN SZYMCZAK
UŁ-Łódź, tek, 505795450 wew. 28, 500702226; e-mail: *jkszym@interia.pl*

Wiceprezesi
prof. dr hab. ANDRZEJ CHWALBA – **ds. kontaktów zagranicznych**
UJ-Kraków, tel. 506006503, 519931415; e-mail: *achwalba@poczta.onet.pl*

mgr ZOFIA T. KOZŁOWSKA – **ds. edukacji historycznej**
TMH-Warszawa, tel. 22/8350661; 501194967

prof. dr hab. KRZYSZTOF MIKULSKI – **ds. naukowych**
UMK-Toruń, tel. 604519959; e-mail: *kmik@umk.pl*

prof. dr hab. ANNA POBÓG-LENARTOWICZ – **ds. kontaktów z oddziałami i stacjami naukowymi PTH**
UO-Opole, tel. 660482397; e-mail: *alenartowicz@poczta.wp.pl*

sekretarz generalny – prof. dr hab. CEZARY KUKLO, Białystok

zastępca sekretarza – dr JAN CHAŃKO, Łódź

skarbnik – dr ANDRZEJ KORYN, Warszawa

zastępca skarbnika – prof. AP dr hab. MARIAN DROZDOWSKI, Słupsk-Poznań, tel. 59/8437161

Członkowie Prezydium
mgr Henryk Rutkowski, Warszawa, e-mail: *h.rutkowski@ihpan.edu.pl*

prof. USz. dr hab. Adam Makowski, Szczecin

Członkowie Zarządu
prof. dr hab. Antoni Barciak (Katowice), prof. dr hab. Norbert Kasparek (Olsztyn), dr Andrzej Korytko (Olsztyn), mgr Tadeusz Krokos (Kalisz), prof. dr hab. Maria Nartonowicz-Kot, prof. dr hab. Zdzisław Noga (Kraków), prof. dr hab. Grażyna Pańko (Wrocław), prof. dr hab. Andrzej Rachuba (Warszawa), prof. dr hab. Tomasz Schramm (Poznań), prof. dr hab. Ryszard Szczygieł (Lublin), prof. dr hab. Jacek Wijaczka (Toruń), prof. dr hab. Krzysztof Zamorski (Kraków), prof. dr hab. Michał Zwierzykowski (Poznań)

Przewodniczący Komitetu Głównego Olimpiady Historycznej
prof. dr hab. Stanisław Roszak, Toruń, *sroszak@umk.pl*

Komisja Rewizyjna
Przewodniczący: prof. AP dr hab. Marek Wilczyński, Kraków, e-mail: *wilczyński.m@wp.pl*, tel. 501755343
Zastępca przewodniczącego: mgr Jan Berger
Członkowie: Janusz Faryś, Izabela Koziej, Grażyna Nawrolska, Tadeusz Srogosz, Małgorzata Świder

VI edycja Nagrody im. Tadeusza Słowikowskiego dla najlepszego nauczyciela historii ze szkół ponadgimnazjalnych w Krakowie

8 stycznia 2015 r. w VI Liceum Ogólnokształcącym im. Adama Mickiewicza w Krakowie odbyła się uroczystość wręczenia nagrody im. Tadeusza Słowikowskiego dla najlepszego nauczyciela historii ze szkół ponadgimnazjalnych w Krakowie. Laureatem VI Edycji Nagrody został mgr **Wojciech Rak**, nauczyciel historii w VI LO w Krakowie.

Nagroda została ustanowiona w 2009 r. przez Polskie Towarzystwo Historyczne Oddział w Krakowie (pth.krakow.pl). Honorowy patronat nad Konkursem objął Prezydent Miasta Krakowa, który ufundował nagrodę rzeczową. Uroczystego wręczenia nagrody dokonali wzorem ubiegłych lat Przewodniczący PTH Oddział w Krakowie prof. Krzysztof Zamorski, Przewodniczący Kapituły Nagrody im. T. Słowikowskiego prof. Zdzisław Noga i Prezydent Miasta Krakowa prof. Jacek Majchrowski.

Patronem Nagrody jest prof. **Tadeusz Słowikowski** (1907–1993), wybitny nauczyciel szkolny i akademicki, wieloletni wykładowca Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie (obecnie Uniwersytet Pedagogiczny) i Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prof. Słowikowski jest uważany za **nestora polskiej dydaktyki historii**. Stał się popularną postacią w środowisku nauczycielskim dzięki pracom z zakresu edukacji historycznej, jak również swojej działalności na polu doskonalenia nauczycieli. W swoich pracach popularyzował nie tylko dorobek polskiej powojennej myśli dydaktycznej, lecz także swoje bogate doświadczenie nauczyciela krakowskich szkół średnich. Na jego podręczniku *Metodyka nauczania historii. Podręcznik dla studium nauczycielskiego* (Warszawa 1967 i nast.) wychowały się całe pokolenia nauczycieli historii w Polsce. Prof. Słowikowski był człowiekiem nieskazitelnego charakteru, przyjacielem młodzieży. Jego życie i działalność może być dzisiaj wzorem do naśladowania przez nauczycieli.

Nagroda jest przeznaczona dla **nauczycieli historii wyróżniających się wybitnymi osiągnięciami w nauczaniu i popularyzacji przedmiotu oraz dziejów i kultury Krakowa**. Szczegółowy regulamin przyznawania nagrody został opracowany przy wsparciu doświadczonych nauczycieli,

dydaktyków historii i członków Zarządu Krakowskiego Oddziału PTH. Zgłoszeni do nagrody nauczyciele są poddawani ocenie na podstawie rozbudowanego kwestionariusza. Oprócz opinii dyrektora, istotną rolę w przyznaniu nagrody odgrywa również opinia samorządu uczniowskiego, formy prowadzenia lekcji, praca pozalekcyjna z uczniami, lekcje muzealne i archiwalne, liczba uczniów uczestniczących w konkursach historycznych, aktywność w stowarzyszeniach kulturalnych i naukowych.

Nagroda jest przyznawana corocznie jednemu z nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych Krakowa, na podstawie osiągnięć zakończonego roku szkolnego, z uwzględnieniem całokształtu działalności w latach poprzednich. Nagrodę przyznaje Kapituła, w skład której wchodzą: członkowie Zarządu Krakowskiego Oddziału PTH, przedstawiciel Prezydenta Miasta Krakowa, Małopolski Kurator Oświaty, dyrektorzy Instytutów Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego i Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, dydaktycy historii z obu uczelni, metodycy, znawcy dydaktyki muzealnej i czynni nauczyciele historii. Prawo zgłaszania kandydata do Nagrody przysługuje dyrekcji szkoły, w której jest on zatrudniony, a także członkom Kapituły.

Zgłoszenia kandydatów do VII edycja Nagrody im. Tadeusza Słowikowskiego należy nadsyłać **do dnia 31 października 2015 r.** na adres Instytutu Historii Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie, ul. Podchorążych 2, 30–084 Kraków z dopiskiem „Nagroda im. T. Słowikowskiego". Kapituła Nagrody dokona wyboru laureata do dnia 10 listopada br.

Piotr Trojański

Konferencja Dziekanów i Dyrektorów Wydziałów Historycznych oraz Dyrektorów Instytutów Historii – 6–7 czerwca 2014 r.

Konferencja w Rzeszowie odbyła się w ramach cyklu spotkań odbywających się z inicjatywy Polskiego Towarzystwa Historycznego. Zobowiązanie współorganizacji przez Uniwersytet Rzeszowski zostało podjęte w maju 2013, co zapewniało odpowiedni czas przygotowania. Przewodniczyli Prezes Jan Szymczak, dyrektor Instytutu Historii Jolanta Kamińska-Kwak oraz Dziekan Zbigniew Budzyński.

1. Omówiono problemy oceny jednostek – 53 były oceniane, 5 jednostek historycznych otrzymało najwyższą ocenę. Nadal przedstawiane recenzje dorobku naukowego budzą zastrzeżenia. Zostało uwzględnione odwołanie Uniwersytetu Adama Mickiewicza.
2. Planowane zmiany w parametryzacji spowodują inne wyniki ocen planowanych na 2017 rok. Są to:
   – nowa definicja monografii,
   – odstąpienie od oceny udziału monografii zbiorowych,
   – normy jednostek wybitnych.
3. Włodzimierz Mędrzecki zwrócił uwagę na fakt, że Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych, w którego pracach uczestniczy, jest ciałem doradczym przy ministrze i nie ma mocy kreowania; czasem może inspirować działania. Przy ocenach ważna jest waga w kategoryzacji p. IV – inne działania. Motywem podstawowym jest pozyskanie przez rząd bazy oceny środowisk naukowych. W dyskusji nad tym punktem podniesiono kwestię oceny cytowań w obcych językach. Podstawowym językiem pracy historyka jest język polski, a z obcych nie tylko angielski, ale też niemiecki.
4. Danuta Strahl (Polska Komisja Akredytacyjna) przedstawiła w kategorycznej formie cele działania PKA. Stwierdziła, że ważne jest umiędzynarodowienie osiągnięć nauki polskiej, dlatego niezbędna jest ocena dorobku oraz cytowań w języku angielskim.
5. Marek Wilczyński zwrócił uwagę na nadmiar sprawozdawczości oraz niedostatecznie sprecyzowane wymaganie dotyczące etapu ostatniego – edukacyjnego, który wymaga doprecyzowania.

6. Krzysztof Mikulski podniósł sprawę kryzysu humanistyki wynikającego z promowania nauk ścisłych oraz potrzeby zastosowania innych zasad parametryzacji niż w naukach społecznych i ścisłych.
7. Został przedstawiony list bliżej nieokreślonych środowisk humanistycznych w sprawie systemu finansowania nauki skierowany do władz państwa i sejmu.
8. Dyskusja z braku czasu nie odbyła się.

Uwagi ogólne i wnioski:

1. Konferencja rozpoczęła się z opóźnieniem, brak było czasu na pytania, w szczególności przy kategorycznej wypowiedzi Danuty Strahl oraz stawiających tezy dyskusyjne głosów Włodzimierza Mędrzeckiego, Marka Wilczyńskiego i Krzysztofa Mikulskiego.
2. Pomysł wyprawy do Sanoka był dobry, ale wpłynął na znaczne uszczuplenie czasu dyskusji.
3. Konferencja pierwszego dnia powinna zaczynać się wcześniej i punktualnie, zaś drugi dzień powinien być, podobnie jak w Opolu czy w Łodzi, przeznaczony na przyjęcie istotnych ustaleń.
4. Inicjatorem wszystkich konferencji jest PTH. Konieczna jest obecność Zarządu Oddziału miejscowego, szczególnie w przypadku gdy są to pracownicy naukowi.

Organizację następnej konferencji planowanej na maj 2015 r. zgłosił Instytut Historyczny UW.

Konferencja Dziekanów i Dyrektorów Wydziałów Historycznych i Dyrektorów Instytutów Historii – 17 kwietnia 2015 r.

Na spotkaniu obecnych było 66 osób – reprezentowane były Instytuty Historii, Wydziały Historyczne oraz Prezydium Polskiego Towarzystwa Historycznego. Obradom przewodniczyli Prezes PTH Jan Szymczak i dyrektor Instytutu Historycznego UW Dariusz Kołodziejczyk.

Otwierając obrady, Jan Szymczak przypomniał już ponad dziesięcioletnią historię organizowanych przez PTH, zgodnie z zapisem statutowym obrad Dziekanów Wydziałów Historycznych i Dyrektorów Instytutów historii. Celem obrad była ocena sytuacji i prowadzenie konsultacji dotyczących szkolnictwa wyższego oraz zasad parametryzacji i Krajowych Ram Kwalifikacji.

Dariusz Kołodziejczyk zwrócił uwagę na fakt, że trudności środowiska naukowego to nie tylko działanie zewnętrzne, ale też często pojawiające się konflikty miedzy dziekanami i dyrektorami instytutów historycznych w obszarze organizacji działania oraz dysponowania finansami. Jednak wobec problemów wprowadzania systemu bolońskiego, Krajowych Ram Kwalifikacji oraz zmienianych norm parametryzacji konieczne jest współdziałanie. Istnieje wiele ważnych obszarów sprawiających trudności, takich jak rekrutacja studentów oraz konkursy bez jasnych zasad. Wydaje się być istotne przeanalizowanie powstającego w wielu środowiskach zróżnicowania wiekowego zatrudnienia na niekorzyść miejsc dla młodej kadry. Zmiany w ustawie spowodowały przyśpieszenie wniosków profesorskich i habilitacyjnych tak, aby przeprowadzić postępowanie według poprzednich zasad, co zachwiało kolejność zmian zatrudnień. Pod dyskusję też poddał punktację monografii.

Prof. Ewa Dahlig-Turek (Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych) przedstawiła zasady punktacji czasopism, a następnie kryteriów ocen dokonywanych przez KEJN. Wedle nich: liczba N^{o} będzie dotyczyła skali oceny trzyletniej, a dorobek emerytów będzie wliczany do oceny jednostki (odnosi się to do monografii). Profesor Dahlig-Turek objaśniła zasady publikacji w językach kongresowych, gdzie współautorstwo do 3 arkuszy

to 25 pkt, zaś od 4 arkuszy punkty są przydzielane proporcjonalnie. W wydawnictwach zbiorowych od 6 arkuszy – 15 pkt.

W punktacji czasopism lista A zostaje bez zmian, na liście B zmiany dotyczą bibliografii, na liście C cytowanie w liście ERIH wynosi 10–20 pkt.

Prof. Grażyna Jurkowlaniec przedstawiła nowe zasady polityki grantowej NPRH. Zespół doradczy Ministerstwa stanowi 10 osób (uczelnie wyższe, PAN, PAU) i zajmuje się programem humanistyki na poziomie międzynarodowym. Przedstawiane granty musza być zgodne z ustawą, oceniane w aspekcie innowacyjnym oraz integracji nauki. Uwzględniać powinny tradycję, perspektywy rozwojowe, znaczenie międzynarodowe zgodnie z zasadami konkursu. Wcześniej złożone wnioski powinny być zaktualizowane.

Prof. Krzysztof Mikulski (Centralna Komisja do Spraw Stopni i Tytułów) przedstawił model awansu naukowego. Habilitacja powinna być podporządkowana ocenie dorobku naukowego, dziekan powinien dopilnować wyboru recenzentów. Profesor zauważył, że system jest niesprawny z powodu nieodpowiednich terminów recenzji. Zostały złagodzone wymagania dla tytułu profesora – nie trzeba już wypromować trzech doktorów, teraz wystarczy jeden i kolejny w trakcie studiów doktoranckich. Ciągle pozostaje ważny wybór oceniających rozprawy, nie można powtórnie wybierać recenzentów, który poprzednio oceniali.

Prof. Michał Kopczyński przedstawił doświadczenie z procesu parametryzacji jednostek. Błędem systemu jest ocenianie wydziałów interdyscyplinarnych. Co więcej, nie jest jasne, co to jest monografia, gdyż nie definiuje jej żadne rozporządzenie. Niejasne jest też ustalenie, czy tłumaczenie to dorobek naukowy oraz czy recenzje, sprawozdania są takim dorobkiem. Pojawiły się wątpliwości co do tego, jak mogą być oceniane suplementy czasopism z listy A, jak oceniać publikacje w językach obcych.

W dyskusji zostały podniesione następujące kwestie:

– w odniesieniu do języków obcych: co to jest tożsamość narodowa (P. Wiszewski), problem dostępności międzynarodowej dorobku naukowego, jak funkcjonuje ocena czasopism – w jakim stopniu pokrywa się zaszeregowanie do kategorii A z przyporządkowaniem do wykazu ERIH, co się określa innowacją myśli humanistycznej,

– jak w pracach NPRH ocenia się językowo wydawnictwa źródłowe (M. Wilczyński),
– jaka jest praktyka oceny encyklopedii i słowników, np. PSB, gdzie opracowanie jest ważnym elementem dorobku naukowego (T. Ciesielski),
– etyka w nauce – istnieje problem plagiatów, które powinny być rozstrzygane (P. Wiszewski),
– dobór recenzentów – zdarza się, że omyłkowo wskazany recenzent nie wykazuje swojej zależności (niekiedy dawnej) z opiniami, które poprzednio formułował osobie, której recenzje obecnie się powierza. Zdarzyć się to może także w związku ze zmianą instytucji naukowej, w której ubiegał się o stopnie.

Prof. Małgorzata Karpińska przypomniała, że minister Daria Nałęcz podniosła w swym wystąpieniu, w związku z dyskusją na temat systemu bolońskiego, możliwość zmiany systemu z 3+2 na 4+1 w przygotowanej na jesieni nowej ustawie. W toku krótkiej dyskusji obecni wymienili opinie na temat wad systemu bolońskiego, niektórzy proponowali przywrócenie wymiaru pięcioletniego, zważywszy, że niektóre kierunki studiów utrzymały ten system. Natomiast proponowaną przez minister Nałęcz propozycje zmiany systemu na 4+1 uznano za niemożliwą do realizacji, taka zmiana wprowadziłaby nowe zamieszanie w działaniu szkolnictwa wyższego.

W wyniku wymiany opinii ustalono konieczność zwrócenia się do Ministerstwa z przypomnieniem, że zmiany Ustawy powinny pozyskać aprobatę w toku konsultacji społecznych. Obecni, na wniosek przewodniczących obrad, ustalili słuszność wystąpienia w tej sprawie, zatwierdzili wniosek w toku głosowania. Prezes Jan Szymczak podjął się przygotowania i przesłania do minister Nałęcz wniosku zgodnego z ustaleniami przyjętymi przez obecnych. Uczyni to zgodnie ze statutem PTH w porozumieniu z prezydium Zarządu Głównego.

Kolejne spotkanie odbędzie się na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach.

Zofia T. Kozłowska

Pro memoria

Stanisław Marian Zajączkowski (1931–2014)

Stanisław Marian Zajączkowski (ur. 7 VII 1931 r. we Lwowie) był synem Marii z Kramerów i Stanisława Franciszka Zajączkowskiego, habilitowanego we Lwowie w 1930 r., profesora w Uniwersytecie im. Stefana Batorego w Wilnie. Do Łodzi przybył wraz z rodzicami w 1945 r. i w tym mieście spędził całe swoje dorosłe życie.

Od początku swojej kariery nauczyciela akademickiego związany był z Uniwersytetem Łódzkim. W 1962 r. obronił pracę doktorską o wielowioskowej własności szlacheckiej w Łęczyckiem i Sieradzkiem do początków XVI w. Jednocześnie wraz z ojcem zbierali materiały do słownika geograficzno-historycznego dawnych ziem łęczyckiej i sieradzkiej do 1400 r. Dwie części słownika ukazały się nakładem Łódzkiego Towarzystwa Naukowego w latach 1966–1970. Publikacja ta stanowi dotąd podstawowe kompendium wiedzy o najstarszych dziejach miejscowości regionu Polski Centralnej, bez którego trudno prowadzić jakiekolwiek badania osadnicze i dlatego ma zagwarantowane miejsce w każdej bibliografii dotyczącej historii osadnictwa w Polsce średniowiecznej. Ważne znaczenie, szczególnie dla badań osadniczych, ma jego rozprawa habilitacyjna pt. „Ziemie łęczycka i sieradzka od końca XIV do początków XVI w." W 1970 r. został docentem w Zakładzie Historii Polski Średniowiecznej i Nauk Pomocniczych Historii. W 1982 r. objął kierownictwo Zakładu, a następnie Katedry Historii Polski Średniowiecznej. W 1989 r. otrzymał tytuł profesora. W 2001 r. przeszedł na emeryturę. W latach 1998–2001 pracował w wymiarze 1/2 etatu w Instytucie Historii w Piotrkowie Trybunalskim, filii obecnego Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego Jana Kochanowskiego w Kielcach.

Profesor Stanisław M. Zajączkowski jest autorem 127 prac, w tym 8 książek. Zdecydowana większość z nich dotyczy ziem Polski Centralnej, badania nad którymi na szerszą skalę rozpoczęły się w zasadzie dopiero po II wojnie światowej i udział w nich Profesora jest znaczący, a w wielu kwestiach pionierski. Dotyczy to prac o średniowiecznych dziejach 24 miast i wsi (Bielawy, Brodnia, Burzenin, Chełmo, Dąbrowice, Grzegorzew, Kamieńsk, Koniecpol, Krośniewice, Lutomiersk,

Łask, Łęczyca, Łódź, Małecz, Oporów, Orłów, Rozprza, Sędziejowice, Sobota, Turek, Wolbórz, Zgierz, Żychlin, Żytno). Opracował także średniowieczne dzieje dóbr kolegiaty łęczyckiej, arcybiskupstwa gnieźnieńskiego, biskupstwa włocławskiego i kapituły krakowskiej w regionie Polski Centralnej.

Drugim nurtem prac badawczych Profesora była historia wojskowa, a przede wszystkim służba wojskowa i powinności wojskowe ludności wiejskiej, sołtysów i wójtów w średniowiecznej Polsce. Badania w tym względzie, nie dość, że pionierskie i mające już poczesne miejsce w historiografii historii wojskowej, prowadził do końca swoich dni.

Profesor Stanisław M. Zajączkowski prowadził różnorodne zajęcia dydaktyczne na studiach dziennych i zaocznych, na studiach historycznych oraz na studiach pedagogicznych. Wypromował 180 magistrów historii, pod jego kierunkiem powstały 3 doktoraty.

Profesor Stanisław M. Zajączkowski pełnił wiele odpowiedzialnych funkcji w UŁ. Był kierownikiem Zakładu i Katedry Historii Polski Średniowiecznej (1982–2001), w latach 1975–1981 i 1987–1993 kierował Studium Zaocznym Historii, w latach 1984–1987 był zastępcą dyrektora, a w latach 1996–1999 dyrektorem Instytutu Historii UŁ.

Profesor Stanisław M. Zajączkowski od początku swej pracy w UŁ był zaangażowany w pracach Polskiego Towarzystwa Historycznego. W latach 1963–1973 pełnił funkcję skarbnika Oddziału Łódzkiego PTH, od 1978 do 1981 r. był członkiem jego Zarządu, a w latach 1979–1981 kierował Komisją Organizacyjną. Na podkreślenie zasługuje fakt, że od 1984 r. aż do 2001 r. przewodniczył Komitetowi Okręgowemu Olimpiady Historycznej w Łodzi i uczestniczył w jej pracach jako juror aż do 2013 r. W uznaniu zasług podczas kilkudziesięcioletniej pracy w Oddziale Łódzkim oraz w Olimpiadzie Historycznej w 2004 r. otrzymał godność Honorowego Członka Polskiego Towarzystwa Historycznego.

Od 1973 r. był członkiem Łódzkiego Towarzystwa Naukowego. W 2002 r. został Honorowym Członkiem Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Kutnowskiej. W 2012 r. wpisany został do grona Honorowych Doktorów UŁ z okazji odnowienia Jego doktoratu.

Za osiągnięcia naukowe na polu badań regionalnych otrzymał w 1968 r. Honorową Odznakę Województwa Łódzkiego, w 1982 r. Honorową

Odznakę Miasta Łodzi i w 1987 r. Odznakę za Zasługi dla Województwa Skierniewickiego.

W uznaniu dokonań na polu naukowym i dydaktyczno-wychowawczym oraz zasług w działalności społecznej na wielu frontach prof. dr hab. Stanisław M. Zajączkowski w 1976 r. został uhonorowany Złotym Krzyżem Zasługi, a w 1986 r. – Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Zmarł 22 lutego 2014 r. Pożegnaliśmy Go 28 lutego na Starym Cmentarzu rzymskokatolickim św. Józefa przy ul. Ogrodowej w Łodzi.

Jan Szymczak

OLIMPIADA HISTORYCZNA

www.olimpiadahistoryczna.pl

Przewodniczący KG: prof. dr hab. Stanisław Roszak
Sekretarz naukowy: dr Michał Targowski
Kierownik Biura: dr Joanna Orzeł
Księgowa: Maria Werbanowska

Sprawozdanie z XLI Ogólnopolskiej Olimpiady Historycznej w roku szkolnym 2014/2015

XLI edycja Ogólnopolskiej Olimpiady Historycznej została zorganizowana przez Polskie Towarzystwo Historyczne. Jej przeprowadzenie było możliwe dzięki zaangażowaniu Komitetu Głównego, Komitetów Okręgowych oraz nauczycieli z całego kraju. Olimpiada Historyczna została sfinansowana przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, ze wsparciem Kancelarii Sejmu RP oraz Instytutu Pamięci Narodowej.

Eliminacje I stopnia (szkolne)

Eliminacje I etapu (część ustna), organizowane przez Szkolne i Międzyszkolne Komisje Olimpiady Historycznej, odbyły się do 10 października 2014 r. Przystąpiło do nich 3188 uczniów odpowiadających na trzy pytania z zakresu:
1) podstawy programowej (zakres rozszerzony) z historii dla szkół ponadgimnazjalnych; 2) jednej z wybranych specjalności; 3) znajomości trzech wybranych z wykazu przygotowanego przez Komitet Główny lektur.

Uczniowie, którzy uzyskali w eliminacjach ustnych ocenę co najmniej dobrą plus (powyżej 40 punktów), zostali zakwalifikowani do części pisemnej I etapu. 15 września poznali siedem tematów (do wyboru) pracy badawczej, opublikowanych na stronie internetowej Olimpiady:

- Starożytność: Narodziny cywilizacji w Egipcie i Mezopotamii – próba porównania.
- Średniowiecze: Bizancjum w średniowieczu – między islamem a Zachodem.
- Epoka nowożytna: Rządy sejmikowe w Rzeczypospolitej – geneza, rozwój, ocena zjawiska.
- Historia XIX w.: Źródła i skutki europejskiej ekspansji kolonialnej w XIX wieku.
- Historia XX w.: Ukraina i Ukraińcy w polityce europejskiej w XX wieku.
- Historia parlamentaryzmu w Polsce: Przywileje szlacheckie a rozwój parlamentaryzmu polskiego od XIV do XVI wieku.
- Historia regionu: Grupy etniczne i wyznaniowe w moim regionie na przestrzeni wieków.

Samodzielnie przygotowane prace (do 6 listopada) zostały przekazane Komitetom Okręgowym i przekazane wskazanym przez nich ekspertom. W wyniku przeprowadzonej oceny do etapu okręgowego zakwalifikowano 1339 osób.

Eliminacje II stopnia (okręgowe)

10 stycznia 2015 r. odbyły się pisemne eliminacje II stopnia (okręgowe) Olimpiady Historycznej. W tym dniu uczniowie pisali pracę badawczą na jeden z sześciu tematów ustalonych przez Komitet Główny dla wszystkich okręgów:

- Starożytność: Ateńczycy i ich państwo – demokracja i imperializm.
- Średniowiecze: Kształtowanie się państw w Europie Środkowo-Wschodniej w IX–XI w.
- Epoka nowożytna: Rzeczpospolita i jej wschodni sąsiedzi od XVI do XVIII w. Stosunki polityczne, gospodarcze i kulturalne.
- Historia XIX w.: Ruch socjalistyczny, ludowy i narodowy na ziemiach polskich w XIX wieku – programy i przywódcy.
- Historia XX w.: Procesy integracji i dezintegracji w Europie po 1945 r.
- Historia parlamentaryzmu w Polsce: Blaski i cienie parlamentaryzmu II Rzeczypospolitej.

Komitety Okręgowe przekazały zakodowane prace uczniów do oceny ekspertom. Ocenione prace wraz z kartami ocen oceniającego przedstawiono następnie do akceptacji poszczególnym Przewodniczącym Komitetów Okręgowych. Autorzy prac ocenionych notą co najmniej dobrą plus (40 punktów) zostali zakwalifikowani do eliminacji ustnych, które odbyły się w dniach 15–16 stycznia 2015 r. w siedzibach Komitetów Okręgowych. W eliminacjach ustnych uczniowie odpowiadali przed komisjami na trzy pytania z zakresu:
1) wybranej specjalności, 2) podstawy programowej (zakres rozszerzony), 3) pięciu wybranych lektur (trzy z wykazu lektur ogłoszonego przez Komitet Główny oraz dwie wybrane przez ucznia).

Po przeprowadzonych eliminacjach ustnych Komitety Okręgowe wytypowały osoby, które zajęły pierwsze trzy lokaty (automatycznie zostały zakwalifikowane do eliminacji centralnych) oraz osoby z liczbą punktów większą niż 80, które zaproponowano Komitetowi Głównemu, jako kandydatów do eliminacji centralnych.

Prace kandydatów do eliminacji centralnych zostały przekazane Przewodniczącemu Komitetu Głównego, który przeprowadził ich weryfikację i analizę porównawczą oraz dokonał zatwierdzenia wyników II etapu. Na wniosek Przewodniczącego Komitet Główny zdecydował o zakwalifikowaniu do eliminacji III stopnia uczestników, którzy zajęli pierwsze trzy lokaty w okręgach, oraz kandydatów, którzy w eliminacjach okręgowych uzyskali wynik powyżej 90 punktów. Po rozpatrzeniu zgłoszonych odwołań do eliminacji centralnych zakwalifikowano 108 uczniów.

W ramach eliminacji II stopnia Komitety Okręgowe we współpracy z Instytutem Pamięci Narodowej i publicznymi uczelniami wyższymi organizowały spotkania warsztatowe i wykłady dla nauczycieli i opiekunów uczestników Olimpiady.

Eliminacje III stopnia (centralne)

Eliminacje centralne zostały zorganizowane przez Komitet Główny Olimpiady 11–13 kwietnia 2015 r. w Gdańsku-Jelitkowie. Wszystkim zakwalifikowanym uczestnikom zapewniono noclegi i wyżywienie w Centrum Konferencyjnym „Dwór Prawdzica" oraz Domu Wypoczynkowym „Rzemieślnik" w terminie 10–13 kwietnia.

11 kwietnia zorganizowano część pisemną eliminacji centralnych zawierającą: 1) przygotowanie wypracowania na wybrany temat z zestawu ustalonego przez Komitet Główny Olimpiady, 2) przygotowanie pisemnej analizy tekstu źródłowego wybranego odpowiednio dla każdej specjalności przez Komitet Główny. Tematyka prac pisemnych (pkt 1.) przedstawiała się następująco:

- Starożytność: Państwo Aleksandra Wielkiego.
- Średniowiecze: Polska i Ruś do końca XIV w.
- Epoka nowożytna: Zjazd wiedeński 1515 r. – geneza i następstwa.
- Historia XIX wieku: Międzynarodowe uwarunkowania powstań listopadowego i styczniowego.
- Historia XX wieku: Bezpośrednie i długofalowe skutki I wojny światowej w Europie Środkowo-Wschodniej.
- Historia parlamentaryzmu w Polsce: Sejmiki szlacheckie wobec sejmu walnego do 1791 r.

Zakodowane prace pisemne i analizy tekstu źródłowego zostały przekazane do oceny ekspertom Komitetu Głównego Olimpiady. Ocenione

prace wraz z kartami ocen dwóch oceniających przedstawiono następnie do oceny i zatwierdzenia Przewodniczącemu Komitetu Głównego.

12 kwietnia odbyła się część ustna eliminacji III etapu Olimpiady, w czasie której uczestnicy odpowiadali przed komisjami na pytania z wybranej przez uczestnika dziedziny oraz pytania nt. zgłoszonych przez niego ośmiu lektur (pięć lektur z wykazu Komitetu Głównego, trzy zaproponowane przez ucznia).

Po przeprowadzeniu eliminacji ustnych i podsumowaniu wszystkich ocen uzyskanych przez uczestników w czasie etapu centralnego Komitet Główny wyłonił laureatów i finalistów XLI Olimpiady Historycznej. Tytuł laureata przyznano 44 osobom, które w eliminacjach III stopnia uzyskały minimum 74 punkty. Tytuł finalisty otrzymało kolejnych 64 uczniów.

13 kwietnia 2015 r. odbyła się uroczysta ceremonia zakończenia XLI Ogólnopolskiej Olimpiady Historycznej, w której udział wzięli: Dyrektor Gabinetu Marszałka Sejmu Aleksandra Klimont-Bodzińska, Dyrektor Biura Korespondencji i Informacji Kancelarii Sejmu Jan Morwiński, reprezentanci Wszechnicy Sejmowej, Prezes Instytutu Pamięci Narodowej – dr Łukasz Kamiński, przedstawicielka Biura Edukacji Publicznej IPN Karolina Kolbuszewska oraz Prezes Polskiego Towarzystwa Historycznego – prof. Jan Szymczak. Został także odczytany list Marszałka Sejmu Radosława Sikorskiego skierowany do uczniów biorących udział w Olimpiadzie. Ponadto głos zabrali dr Łukasz Kamiński i prof. Jan Szymczak.

Zwyciężczynią Olimpiady została **Anna Latuszek** z II Liceum Ogólnokształcącego im. Stefana Batorego w Warszawie, która otrzymała główną nagrodę rzeczową Marszałka Sejmu RP (komputer przenośny). Drugi komputer, ufundowany przez Kancelarię Sejmu RP, dostał **Mateusz Gemra** z I Liceum Ogólnokształcącego im. J. Słowackiego w Przemyślu. Specjalną Nagrodę Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej wręczono najlepszemu laureatowi z zakresu specjalności „Historia XX wieku" – **Wojciechowi Marcinkowskiemu** z I Liceum Ogólnokształcącego im. Edwarda Dembowskiego w Zielonej Górze. Pozostałe nagrody rzeczowe i książkowe ufundowane przez MEN, Kancelarię Sejmu i IPN rozdano między pozostałych laureatów i finalistów Olimpiady. Pełny wykaz laureatów i finalistów na stronie: www.olimpiadahistoryczna.pl (edycja 2014/2015).

Podsumowanie

Ogólnopolska Olimpiada Historyczna jest renomowaną olimpiadą przedmiotową organizowaną przez Polskie Towarzystwo Historyczne – Komitet Główny Olimpiady Historycznej. Od lat głównym celem organizatorów Olimpiady są: popularyzacja wiedzy i doskonalenie umiejętności historycznych uczniów, kształtowanie ich świadomości historycznej oraz motywowanie ich do dalszego pogłębiania zainteresowań humanistycznych.

Komitet Główny Olimpiady Historycznej bardzo wysoko ocenił tegorocznych uczniów biorących udział w zawodach – zarówno ich przygotowanie merytoryczne, jak i umiejętności przedstawiania posiadanej przez nich wiedzy. Eksperci zwrócili szczególną uwagę na bardzo wysoki poziom egzaminów ustnych podczas zawodów centralnych. Wielotygodniowe samodzielne przygotowania uczestników olimpijskich zmagań były nie tylko pracą własną uczestników, lecz także mobilizacją do wzmożonej pracy przygotowujących ich nauczycieli.

Wszystkim, którzy zaangażowali się w organizację XLI Olimpiady Historycznej, Komitet Główny składa serdeczne podziękowania, licząc na następne lata współpracy. Kolejne edycje Olimpiady potwierdzają ambicję, determinację i wiedzę wielu uczniów, którzy dzięki udziałowi w zawodach zdobywają cenne doświadczenie.

Joanna Orzeł
(Toruń)

Lista laureatów
XLI Olimpiady Historycznej 2014/2015

Lp.	Lokata	Nazwisko i imię	Szkoła
1.	I	Latuszek Anna	II Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Batorego w Warszawie
2.	II	Gemra Mateusz	I Liceum Ogólnokształcące im. Juliusza Słowackiego w Przemyślu
3.	II	Rzeszutek Maciej	I Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika w Łodzi
4.	III	Dworniczak Dominik	Liceum Ogólnokształcące nr XIV im Polonii Belgijskiej we Wrocławiu
5.	III	Janas Tomasz	I Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki w Starachowicach
6.	III	Marcinkowski Wojciech	I Liceum Ogólnokształcące im. Edwarda Dembowskiego w Zielonej Górze
7.	III	Pałacki Adrian	Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika w Tarnobrzegu
8.	IV	Hajdus Konrad	V Liceum Ogólnokształcące im. Augusta Witkowskiego w Krakowie
9.	IV	Jedynak Michał	II Liceum Ogólnokształcące im. Św. Jadwigi Królowej w Kielcach
10.	IV	Kidacki Eryk	V Liceum Ogólnokształcące im. Augusta Witkowskiego w Krakowie
11.	IV	Gliwka Patrycja	III Liceum Ogólnokształcące im. Unii Lubelskiej w Lublinie
12.	IV	Kozielewicz Mateusz	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 6 – VI Liceum Ogólnokształcące im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy
13.	IV	Rutkowski Karol	V Liceum Ogólnokształcące im. Augusta Witkowskiego w Krakowie
14.	IV	Tyralik Mikołaj	I Liceum Ogólnokształcące im. Kazimierza Brodzińskiego w Tarnowie
15.	V	Szura Dominik	I Liceum Ogólnokształcące im. Marcina Kromera w Gorlicach
16.	VI	Ferek Jakub	Zespół Szkół Uniwersytetu Mikołaja Kopernika Gimnazjum i Liceum Akademickie w Toruniu
17.	VI	Kozłowski Jakub	V Liceum Ogólnokształcące im. Augusta Witkowskiego w Krakowie
18.	VI	Liske Cyprian	VI Liceum Ogólnokształcące im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu
19.	VI	Nowak Natalia	Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 2 – II Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Adama Mickiewicza w Słupsku
20.	VI	Nowak Oliwier	Zespół Szkół Ogólnokształcących we Włocławku – I Liceum Ogólnokształcące im. Ziemi Kujawskiej we Włocławku
21.	VI	Olszewska Łucja	Liceum im. Jana Pawła II Sióstr Prezentek w Rzeszowie
22.	VII	Bogucki Jakub	Zespół Szkół nr 2 w Opolu im. Marii Konopnickiej
23.	VII	Dudek Krzysztof	I Liceum Ogólnokształcące im. Kazimierza Brodzińskiego w Tarnowie
24.	VII	Jakubik Jakub	XXVII Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Czackiego w Warszawie
25.	VII	Kusz Sara	Zespół Szkół Uniwersytetu Mikołaja Kopernika Gimnazjum i Liceum Akademickie w Toruniu
26.	VII	Marciniak Monika	I Liceum Ogólnokształcące im. Henryka Sienkiewicza w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Płońsku
27.	VII	Śnieguła Dominika	Liceum Ogólnokształcące im. Bolesława Prusa w Skierniewicach

Lp.	Lokata	Nazwisko i imię	Szkoła
28.	VII	Tarłowski Jakub	Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1 im. Komisji Edukacji Narodowej w Puławach
29.	VIII	Janiszewski Kamil	I Liceum Ogólnokształcące im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu
30.	IX	Celińska Aleksandra	III Liceum Ogólnokształcące im. Unii Lubelskiej w Lublinie
31.	IX	Kafel Krzysztof	I Liceum Ogólnokształcące im. Księcia Adama Jerzego Czartoryskiego w Puławach
32.	IX	Solecka Aleksandra	Publiczne Liceum Ogólnokształcące Nr 2 z Oddziałami Dwujęzycznymi w Opolu
33.	IX	Świergiel Rafał	I Liceum Ogólnokształcące im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu
34.	X	Kozień Adam	V Liceum Ogólnokształcące im. Augusta Witkowskiego w Krakowie
35.	X	Patoka Bartosz	XIX Liceum Ogólnokształcące im. Powstańców w Warszawie
36.	X	Rozmiarek Marcin	Zespół Szkół Ogólnokształcących w Śremie
37.	XI	Kasiura Dorota	III Liceum Ogólnokształcące im. Cypriana Kamila Norwida w Zamościu
38.	XI	Młynarski Jakub	Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 7 – XIII Liceum Ogólnokształcące w Szczecinie
39.	XI	Olczak Agnieszka	I Liceum Ogólnokształcące im. Kazimierza Wielkiego w Łęczycy
40.	XII	Doliwa Szymon	I Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Żeromskiego w Ełku
41.	XIII	Broda Aleksandra	Liceum Ogólnokształcące im. księcia Adama Jerzego Czartoryskiego w Puławach
42.	XIII	Kozioł Anna	III Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Tarnowie
43.	XIV	Smółko Julian	Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 2 w Białymstoku – II Liceum Ogólnokształcące im. Księżnej Anny z Sapiehów Jabłonowskiej w Białymstoku
44.	XIV	Więckowska Ewelina	Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Banacha w Żaganiu

Lista finalistów XLI Olimpiady Historycznej 2014/2015 w układzie alfabetycznym

Nazwisko i imię	Szkoła
Bajwoluk Dominika	III Liceum Ogólnokształcące im. Cypriana Kamila Norwida w Zamościu
Bisek Agata	I Liceum Ogólnokształcące im. Księcia Adama Jerzego Czartoryskiego w Puławach
Boutié Luiza	IX Liceum Ogólnokształcące im. Klementyny Hoffmanowej w Warszawie
Charytanowicz Jan	I Liceum Ogólnokształcące im. Księcia Adama Jerzego Czartoryskiego w Puławach
Chełstowska Dagmara	Wielokulturowe Liceum Humanistyczne im. Jacka Kuronia w Warszawie
Chyba Miłosz	I Liceum Ogólnokształcące im. Bartłomieja Nowodworskiego w Krakowie
Cierocki Jakub	VI Liceum Ogólnokształcące im. Wacława Sierpińskiego w Gdyni
Czajczyk Jakub	III Liceum Ogólnokształcące im. Unii Lubelskiej w Lublinie
Czerniewski Iwo	II Liceum Ogólnokształcące im. Marii Skłodowskiej-Curie w Gorzowie Wielkopolskim

Nazwisko i imię	Szkoła
Derkacz Karolina	III Liceum Ogólnokształcące im. Cypriana Kamila Norwida w Zamościu
Dobosz Damian	V Liceum Ogólnokształcące im. Augusta Witkowskiego w Krakowie
Drelicharz Gertruda	V Liceum Ogólnokształcące im. Augusta Witkowskiego w Krakowie
Drogosz Eliza	III Społeczne Liceum Ogólnokształcące im. Juliusza Słowackiego STO 64 w Krakowie
Faber Katarzyna	V Liceum Ogólnokształcące w Bielsku-Białej
Gawęda Marta	II Liceum Ogólnokształcące im. Gen. Gustawa Orlicz-Dreszera w Chełmie
Grabowiecki Seweryn	I Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Dubois w Koszalinie
Gromadka Tomasz	II Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Batorego w Warszawie
Gronek Maksymilian	I Liceum Ogólnokształcące im. Bolesława Prusa w Żarach
Hamielec Marcin	I Liceum Ogólnokształcące im. Juliusza Słowackiego w Przemyślu
Hodyra Łukasz	LXIV Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Ignacego Witkiewicza w Warszawie
Hryceniak Urszula	XII Liceum Ogólnokształcące im. Bolesława Chrobrego we Wrocławiu
Jakubowski Daniel Marek	I Liceum Ogólnokształcące im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu
Jankowski Błażej	I Liceum Ogólnokształcące im. Księżnej Elżbiety w Szczecinku
Janowicz Grzegorz	XII Liceum Ogólnokształcące im. Marii i Georga Dietrichów w Olsztynie
Jermak Anna	I Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Dubois w Koszalinie
Kalitowski Jakub	III Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Marynarki Wojennej RP w Gdyni
Karolewicz Szymon	II Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi i Międzynarodowymi im. Mikołaja Kopernika w Lesznie
Kaszyński Mateusz	Zespół Szkół Katolickich im. Ks. Jana Długosza we Włocławku
Kłapa Jan	I Liceum Ogólnokształcące im. Bartłomieja Nowodworskiego w Krakowie
Kocik Krzysztof	II Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Żeromskiego w Tomaszowie Mazowieckim
Kozłowski Szymon	I Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Białymstoku
Krawczyk Erwin	II Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika z Oddziałami Dwujęzycznymi i Międzynarodowymi w Lesznie
Kulasza Aleksander	Zespół Szkół im. Prymasa Tysiąclecia Kardynała Wyszyńskiego Publiczne V Liceum Ogólnokształcące w Opolu
Kusy Mateusz	Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Czarnieckiego w Chełmie
Kuta Piotr	I Liceum Ogólnokształcące im. Henryka Sienkiewicza w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Płońsku
Landowski Maurycy	II Liceum Ogólnokształcące im. Króla Jana III Sobieskiego w Grudziądzu
Lenart Anna	III Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Marii Skłodowskiej-Curie w Opolu
Machalski Michał	Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. Karola Szymanowskiego we Wrocławiu
Mainardi Jacek	Zespół Szkół Społecznych Nr 1 – I Społeczne Liceum Ogólnokształcące im. Hetmana Jana Tarnowskiego w Tarnobrzegu

Nazwisko i imię	Szkoła
Matraszek Maciej	Pallotyńskie Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Batorego w Lublinie
Mrożkiewicz Piotr	I Liceum Ogólnokształcące im. Ks. Stanisława Konarskiego w Rzeszowie
Nawrocka Rita	LXIV Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Ignacego Witkiewicza w Warszawie
Ochwał Łukasz	Publiczne Liceum Ogólnokształcące Stowarzyszenia Rodzin Katolickich Archidiecezji Katowickiej w Chorzowie
Orliński Patryk	I Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Olsztynie
Palmi Tomasz	III Liceum Ogólnokształcące im. Unii Lubelskiej w Lublinie
Piekutowski Bartłomiej	II Liceum Ogólnokształcące im. Marii Skłodowskiej-Curie w Gorzowie Wielkopolskim
Pietkun Paulina	Zespół Szkół Ogólnokształcących – I Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Kluczborku
Płucienniczak Damian	I Liceum Ogólnokształcące im. Kazimierza Jagiellończyka w Sieradzu
Podkówka Ludwik	II Liceum Ogólnokształcące im. Jana Śniadeckiego w Kielcach
Radny Damian	I Liceum Ogólnokształcące im. Edwarda Dembowskiego w Zielonej Górze
Retkowski Bartosz	II Liceum Ogólnokształcące im. Władysława Broniewskiego w Koszalinie
Różycki Marcin	II Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika z Oddziałami Dwujęzycznymi i Międzynarodowymi w Lesznie
Skoczek-Wojciechowska Marianna	XV Liceum Ogólnokształcące im. Narcyzy Żmichowskiej w Warszawie
Smoliński Hubert	I Liceum Ogólnokształcące im. Gen. Jana Henryka Dąbrowskiego w Kutnie
Stępień Jakub	II Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Batorego w Warszawie
Szczepański Jan	I Liceum Ogólnokształcące im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu
Święs Maciej	II Liceum Ogólnokształcące im. Władysława Broniewskiego w Koszalinie
Tomsia Maciej	II Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Żeromskiego w Dąbrowie Górniczej
Trojanowski Jakub	I Liceum Ogólnokształcące im. Zygmunta Krasińskiego w Ciechanowie
Warsewicz Agnieszka	LXIV Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Ignacego Witkiewicza w Warszawie
Wasik Izabela	II Liceum Ogólnokształcące im. Jana Śniadeckiego w Kielcach
Wendołowicz Mateusz	Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 2 w Białymstoku – II Liceum Ogólnokształcące im. Księżnej Anny z Sapiehów Jabłonowskiej w Białymstoku
Wieczorek Konrad	III Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika w Kaliszu
Zakrzewska Jolanta	VIII Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Program XLI Olimpiady Historycznej 2014/2015

Olimpiada Historyczna ma charakter zawodów indywidualnych realizowanych zgodnie z regulaminem i terminarzem Olimpiady w czasie trzech etapów: szkolnego, okręgowego i centralnego, zróżnicowanych pod względem wymaganego od uczestników zakresu wiedzy i umiejętności.

I. ELIMINACJE I ETAPU (SZKOLNE LUB MIĘDZYSZKOLNE)

Zawody I etapu składają się z eliminacji ustnych oraz pisemnych, polegających na samodzielnym przygotowaniu pracy pisemnej przez uczestników. Zakres i poziom wiedzy oraz umiejętności wymaganych od uczniów biorących udział w zawodach I etapu odpowiada poziomowi wymagań *Podstawy programowej przedmiotu Historia dla IV etapu edukacyjnego (zakres rozszerzony)*, wystarczających do uzyskania oceny bardzo dobrej na zakończenie nauki przedmiotu:

a) w zakresie wiedzy:
   - uczeń zna i rozumie pojęcia i zagadnienia zawarte w *Podstawie programowej (zakres rozszerzony)*;– opanował materiał zawarty w *Podstawie programowej (zakres rozszerzony)*;b) w zakresie umiejętności:
   - precyzyjnie posługuje się terminologią historyczną;
   - samodzielnie rozwiązuje zadania programowe;

c) w zakresie postaw:
   - wykazuje zainteresowanie przeszłością własnego regionu, kraju;
   - posiada system wartości oparty na tradycjach kultury i wzorcach osobowych;
   - prezentuje postawę otwartości wobec innych tradycji, szacunku i tolerancji.

A. Eliminacje ustne

W części ustnej zawodów I etapu uczniowie odpowiadają na trzy pytania:

1) z zakresu podstawy programowej (zakres rozszerzony) z historii dla szkół ponadgimnazjalnych;

2) z zakresu jednej z wybranych specjalności (starożytność, średniowiecze, epoka nowożytna, historia XIX wieku, historia XX wieku, historia parlamentaryzmu w Polsce);
3) z zakresu znajomości wybranych lektur (uczeń na etapie szkolnym zobowiązany jest do przeczytania co najmniej 3 lektur wybranych z wykazu przygotowanego przez Komitet Główny).

B. Eliminacje pisemne

Eliminacje pisemne zawodów I etapu polegają na samodzielnym przygotowaniu przez uczniów pracy na jeden z 7 tematów (opublikowanych na stronie internetowej Olimpiady Historycznej w dniu wskazanym w terminarzu Olimpiady) odpowiadających następującym specjalnościom:
1) starożytność, 2) średniowiecze, 3) epoka nowożytna, 4) historia XIX wieku – do 1918 r., 5) historia XX wieku – po 1918 r., 6) historia parlamentaryzmu w Polsce, 7) historia regionu.

Uczeń w czasie podanym w terminarzu Olimpiady opracowuje temat. Praca, nie licząc ewentualnej strony tytułowej, nie może przekraczać 10 stron znormalizowanego wydruku komputerowego (maks. 20 tys. znaków ze spacjami, czcionka Times New Roman, 12, interlinia 1,5, marginesy 2,5 cm). W pracy muszą zostać wykorzystane lektury historyczne (pod pojęciem lektury rozumie się monografie naukowe, popularnonaukowe, artykuły z czasopism historycznych – naukowych i popularnonaukowych), których wykaz musi być załączony w postaci bibliografii umieszczonej na dodatkowej stronie. Praca pisemna powinna wykazać umiejętność samodzielnego gromadzenia informacji, analizy źródeł oraz konstruowania dłuższej wypowiedzi, a także samodzielnej oceny problemu. W zakresie wiadomości powinna wykazać znajomość różnych relacji i ocen historiografii. Prace oceniane są przez ekspertów powołanych przez Komitety Okręgowe, którzy dokonują oceny pracy pisemnej w skali od 1 do 6, wraz z uzasadnieniem i komentarzem na karcie oceny. Prace niespełniające wymogów formalnych będą dyskwalifikowane. Ocen dobrej plus, bardzo dobrej lub celującej, umożliwiających kwalifikację do II etapu, nie mogą uzyskać prace zawierające istotne błędy merytoryczne.

II. ELIMINACJE II ETAPU (OKRĘGOWE)

Eliminacje II stopnia obejmują część pisemną i ustną. Zakres i poziom wiedzy oraz umiejętności uczniów zakwalifikowanych do etapu III odpowiadają wymaganiom *Podstawy programowej przedmiotu Historia niezbędnym do uzyskania oceny celującej na zakończenie nauki historii (zakres rozszerzony) w szkole ponadgimnazjalnej*:

a) w zakresie wiedzy:
   - uczeń zna i rozumie pojęcia i zagadnienia wykraczające poza obowiązkowe wymagania programowe (zakres rozszerzony);
   - interesuje się nowymi osiągnięciami nauki historycznej.

b) w zakresie umiejętności:
   - posługuje się bogatym słownictwem i terminologią charakterystyczną dla nauki historycznej;
   - umie korzystać w sposób krytyczny z różnorodnych źródeł historycznych;
   - umie powiązać problematykę historyczną z zagadnieniami społecznymi poznanymi na innych lekcjach;
   - umie analizować dzieje własnego regionu i kraju w powiązaniu z dziejami powszechnymi.

c) w zakresie postaw:
   - wykazuje zainteresowanie przeszłością własnego regionu, kraju;
   - posiada system wartości oparty na tradycjach kultury i wzorcach osobowych;
   - prezentuje postawę otwartości wobec innych tradycji, szacunku i tolerancji;
   - prezentuje własne poglądy nt. tradycji i dziedzictwa kulturowego oraz potrafi skutecznie ich bronić;
   - wykazuje poszanowanie dla odmiennych sądów i opinii.

A. Eliminacje pisemne

W części pisemnej uczniowie piszą wypracowanie na jeden z 6 tematów ustalonych przez Komitet Główny dla wszystkich okręgów i obejmujących następujące specjalności:
1) starożytność, 2) średniowiecze, 3) epoka nowożytna, 4) historia XIX wieku – do 1918 r., 5) historia XX wieku – po 1918 r., 6) historia parlamentaryzmu w Polsce. Eliminacje pisemne trwają 180 minut.

Oceny najwyższe: dobry plus, bardzo dobry i celujący, mogą uzyskać prace bez istotnych błędów merytorycznych. Muszą one zawierać samodzielną analizę i ocenę problemu postawionego w temacie, a ich autorzy powinni wykazać się znajomością różnych źródeł informacji, opinii i ocen historiografii. Uczniowie powinni wykazać się umiejętnością selekcji i syntezy materiału oraz konstruowania dłuższych form wypowiedzi. Prace pisemne na II etapie oceniane są przez eksperta i Przewodniczącego Komitetu Okręgowego, którzy dokonują oceny pracy pisemnej w skali od 1 do 6, wraz z uzasadnieniem i komentarzem na karcie oceny.

B. Eliminacje ustne

Do eliminacji ustnych zawodów II etapu zostają zakwalifikowani uczniowie, którzy z pracy pisemnej uzyskali ocenę co najmniej dobrą. W części ustnej uczniowie odpowiadają na pytania:

a) z zakresu wybranej specjalności (do wyboru: 1) starożytność, 2) średniowiecze, 3) epoka nowożytna, 4) historia XIX wieku – do 1918 r., 5) historia XX wieku – po 1918 r., 6) historia parlamentaryzmu w Polsce);
b) z zakresu podstawy programowej (zakres rozszerzony);
c) z zakresu lektur przygotowanych na etap szkolny i okręgowy (przynajmniej 5 lektur, 3 lektury z wykazu Komitetu Głównego, 2 lektury zaproponowane przez ucznia).

III. ELIMINACJE III ETAPU (CENTRALNE)

Zakres i poziom wiedzy oraz umiejętności laureatów i finalistów eliminacji III stopnia wykracza poza wymagania określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla przedmiotu historia (IV etap edukacyjny, zakres rozszerzony). Zawężone do wybranej przez uczestnika specjalności, zadania III etapu odpowiadają poziomowi wymagań (efektów kształcenia) określonych w standardach kształcenia dla studiów I stopnia dla kierunku historia:

a) w zakresie wiedzy:
   – uczeń zna i rozumie pojęcia i zagadnienia z zakresu wybranej specjalności na poziomie treści nauczanych na studiach I stopnia kierunku historia;

- uczeń ma świadomość istnienia różnych opinii i dyskusji naukowych na temat zagadnień z zakresu wybranej specjalności.

b) w zakresie umiejętności:
   - posługuje się słownictwem i terminologią właściwą dla naukowego opisu treści z zakresu wybranej specjalności;
   - umie interpretować teksty źródłowe w języku polskim i wykorzystywać je w sposób krytyczny odwołując się do szczegółowej wiedzy z zakresu wybranej specjalności.

c) w zakresie postaw:
   - uczeń jest świadomy swoich obowiązków wobec ojczyzny wynikających z posiadania głębokiej wiedzy historycznej;
   - uczeń darzy szacunkiem tradycję i dziedzictwo kulturowe, potrafi określić ich wartość i unikalność;
   - uczeń wykazuje postawę gotowości do podjęcia aktywnych działań na rzecz ochrony i promocji dziedzictwa historycznego.

Eliminacje etapu III (centralnego) obejmują:

1) przygotowanie pracy pisemnej z historii na jeden z siedmiu podanych tematów (uczeń pisze pracę zgodnie z deklarowaną specjalnością) ustalonych przez Komitet Główny. Oceniający (dwóch specjalistów danej dziedziny oraz przewodniczący Komitetu Głównego) wskazują w recenzji na wartość pracy, biorąc pod uwagę następujące kryteria: samodzielność i oryginalność ujęcia, umiejętność analizy i oceny problemu, poprawność merytoryczną, konstrukcyjną i językową, a także znajomość różnych opinii i ocen historiograficznych. Oceny najwyższe: dobry plus, bardzo dobry, celujący, mogą uzyskać jedynie prace spełniające ww. kryteria;
2) pisemną interpretację wskazanych tekstów źródłowych (zgodnych z deklarowaną przez uczestnika Olimpiady dziedziną historii) – ocenianą przez dwóch specjalistów oraz przewodniczącego Komitetu Głównego;
3) ustne odpowiedzi na dwa pytania z wybranej przez uczestnika specjalności oraz pytania nt. zgłoszonych przez niego ośmiu lektur (monografii naukowych, popularnonaukowych, artykułów, 5 lektur z wykazu Komitetu Głównego, 3 lektury zaproponowane przez ucznia). Egzamin ustny odbywa się przed komisją trzyosobową.

Regulamin XLI Olimpiady Historycznej 2014/2015

Rozdział I. Informacje ogólne

§ 1

1. Ogólnopolska Olimpiada Historyczna jest od 1973 r. organizowana przez największą organizację społeczną skupiającą badaczy i miłośników historii – Polskie Towarzystwo Historyczne. Organizacja Olimpiady wpisuje się w główne idee głoszone przez PTH – popularyzację historii i umacnianie świadomości historycznej młodego pokolenia.
2. Olimpiada organizowana jest zgodnie z następującymi aktami prawnymi:
   - ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. 1991 nr 95, poz. 425);
   - rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad (Dz.U. 2002 nr 13, poz. 125);
3. Źródłem finansowania Olimpiady jest dotacja Ministerstwa Edukacji Narodowej, środki własne PTH oraz pozyskiwane od Partnerów Olimpiady i sponsorów.

§ 2

1. Głównym celem olimpiady jest stworzenie warunków do pogłębiania wiedzy i umiejętności uczniów z zakresu historii oraz do kształtowania i umacniania świadomości historycznej młodzieży poprzez realizację celów szczegółowych, jakimi są:
   a) identyfikacja, wspieranie i promowanie najzdolniejszych uczniów zainteresowanych historią oraz ich nauczycieli;
   b) doskonalenie umiejętności historycznych uczniów, w tym zwłaszcza w zakresie realizacji indywidualnych projektów badawczych, analizy przekazów źródłowych, konstruowania prac pisemnych o charakterze problemowym;
   c) weryfikacja wiadomości i umiejętności uczniów nabytych w czasie edukacji szkolnej;
   d) stworzenie warunków motywujących uczniów do opanowania wiadomości i umiejętności w zakresie ponadpodstawowym (rozszerzających i wykraczających poza podstawę programową);

e) uzupełnienie oferty szkolnej o przedsięwzięcie motywujące nauczycieli do podjęcia pracy z uczniem zdolnym.

Rozdział II. Organizator Olimpiady

§ 3

1. Organizatorem Olimpiady jest Polskie Towarzystwo Historyczne z siedzibą w Warszawie, zarejestrowane pod adresem: Rynek Starego Miasta 29/31, 00–272 Warszawa; tel. 22 831 63 41, tel. kom. 510154943; adres e-mail (w sprawach Olimpiady): mt@umk.pl; www.olimpiadahistoryczna.pl.
2. Do zadań Polskiego Towarzystwa Historycznego w zakresie organizacji Olimpiady Historycznej, realizowanych za pośrednictwem Komitetu Głównego Olimpiady Historycznej oraz Komitetów Okręgowych, należą:
   a) realizacja Olimpiady Historycznej zgodnie z postanowieniami jej regulaminu, programu i harmonogramu oraz obowiązującymi przepisami,
   b) przygotowanie tematyki zadań na eliminacje ustne i pisemne I, II i III stopnia,
   c) przygotowanie i rozpowszechnienie regulaminu, programu i terminarza Olimpiady na terenie całego kraju,
   d) przeprowadzenie eliminacji I, II, III stopnia przy zapewnieniu stałego nadzoru organizacyjnego i merytorycznego poprzez udział pracowników naukowych polskich uczelni i doświadczonych nauczycieli historii, w tym zorganizowanie finału i uroczystego zakończenia,
   e) zapewnienie właściwego przepływu informacji oraz dystrybucji materiałów niezbędnych do przeprowadzenia eliminacji ustnych i pisemnych,
   f) zapewnienie promocji Olimpiady,
   g) wsparcie szkół w popularyzacji wiedzy historycznej (w szczególności poprzez działania komitetów okręgowych Olimpiady oraz oddziałów terenowych Polskiego Towarzystwa Historycznego),
   h) zapewnienie właściwego rozliczania finansowego Olimpiady.

3. Polskie Towarzystwo Historyczne jako organizator ma prawo do:
   a) anulowania, na wniosek Komitetu Głównego, wyników Olimpiady na poszczególnych etapach w razie naruszenia regulaminu oraz powtórzenia zawodów,
   b) wykluczenia z Olimpiady, na wniosek Komitetu Głównego, uczestników łamiących regulamin,
   c) rozstrzygania sporów w sprawach dotyczących Olimpiady,
   d) reprezentowania Olimpiady na zewnątrz i nawiązywania współpracy z partnerami zewnętrznymi.

§ 4

1. Olimpiada Historyczna ma strukturę rozproszoną, umożliwiającą skuteczne zorganizowanie eliminacji we wszystkich województwach oraz stworzenie równych szans dla wszystkich uczniów szkół ponadgimnazjalnych w całym kraju.
2. W skład struktur Olimpiady historycznej wchodzą: Komitet Główny, 17 Komitetów Okręgowych oraz Komisje Szkolne i Międzyszkolne Olimpiady.
3. Komitet Główny sprawuje nadzór organizacyjny i merytoryczny nad całością prac związanych z organizacją Olimpiady.
4. Komitet Główny jest powoływany i odwoływany przez Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Historycznego zwykłą większością głosów. Posiedzenia Komitetu Głównego, zwoływane przez Przewodniczącego, odbywają się przynajmniej raz w roku, a decyzje zapadają zwykłą większością głosów.
5. Zarząd Główny PTH powołuje i odwołuje Przewodniczącego Komitetu Głównego Olimpiady zwykłą większością głosów.
6. Przewodniczący powołuje do prac organizacyjnych, finansowych, dydaktycznych i merytorycznych: sekretarza naukowego, kierownika organizacyjnego i księgowego Olimpiady.
7. Do obowiązków Komitetu Głównego należy:
   a) przygotowanie tematów prac pisemnych na I, II i III etap eliminacji,
   b) sprawowanie nadzoru merytorycznego nad przebiegiem kolejnych etapów eliminacji,
   c) udział członków Komitetu Głównego w eliminacjach III stopnia,
   d) nadzór nad przebiegiem procedur odwoławczych.

8. Komitet Główny ma prawo do:
   a) weryfikacji wyników eliminacji II etapu, a w razie uchybień formalnych i błędów merytorycznych prawo zmiany decyzji Komitetu Okręgowego w zakresie wystawionych ocen,
   b) wykluczenia uczestników z udziału w Olimpiadzie w razie złamania regulaminu Olimpiady.

§ 5

1. Komitety Okręgowe Olimpiady obejmują swym działaniem następujące obszary:
   1) Komitet Okręgowy w Białymstoku – województwo podlaskie,
   2) Komitet Okręgowy w Gdańsku – województwo pomorskie,
   3) Komitet Okręgowy w Katowicach – województwo śląskie,
   4) Komitet Okręgowy w Kielcach – województwo świętokrzyskie oraz fragment województwa mazowieckiego (powiaty: Radom-miasto, radomski, Białobrzegi, Grójec, Kozienice, Przysucha, Szydłowiec, Zwoleń),
   5) Komitet Okręgowy w Krakowie – województwo małopolskie,
   6) Komitet Okręgowy w Lublinie – województwo lubelskie,
   7) Komitet Okręgowy w Łodzi – województwo łódzkie,
   8) Komitet Okręgowy w Olsztynie – województwo warmińsko-mazurskie,
   9) Komitet Okręgowy w Opolu – województwo opolskie,
   10) Komitet Okręgowy w Poznaniu – województwo wielkopolskie,
   11) Komitet Okręgowy w Rzeszowie – województwo podkarpackie,
   12) Komitet Okręgowy w Szczecinie – województwo zachodniopomorskie,
   13) Komitet Okręgowy w Toruniu – województwo kujawsko-pomorskie,
   14) I Komitet Okręgowy w Warszawie – miasto Warszawa oraz powiaty: Grodzisk Mazowiecki, Legionowo, Nowy Dwór Mazowiecki, Otwock, Piaseczno, Pruszków, Ożarów Mazowiecki, Wołomin,
   15) II Komitet Okręgowy w Warszawie – województwo mazowieckie z wyłączeniem powiatów przypisanych Komitetowi Okręgowi w Kielcach oraz I Komitetowi Okręgowemu w Warszawie,

16) Komitet Okręgowy we Wrocławiu – województwo dolnośląskie,
17) Komitet Okręgowy w Zielonej Górze – województwo lubuskie.

2. Komitety Okręgowe powoływane są przez wyznaczone przez Zarząd Główny PTH oddziały terenowe PTH.
3. W skład Komitetu Okręgowego wchodzą nauczyciele akademiccy, metodycy, doświadczeni nauczyciele, przedstawiciele oddziałów terenowych PTH.
4. Pracami Komitetu Okręgowego kieruje Przewodniczącego Komitetu Okręgowego powoływany i odwoływany przez Zarząd Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego. Przewodniczący powołuje do prac organizacyjnych i dydaktycznych Sekretarza Komitetu Okręgowego.
5. Posiedzenia Komitetu Okręgowego są zwoływane przez Przewodniczącego i odbywają się przynajmniej raz w roku w czasie trwania eliminacji okręgowych. Decyzje zapadają zwykłą większością głosów.
6. Do zadań Komitetu Okręgowego należą:
   a) nadzór organizacyjny i merytoryczny nad eliminacjami I stopnia (w tym ocena pisemnych prac badawczych),
   b) organizacja eliminacji II stopnia (okręgowych),
   c) opieka naukowa i organizacyjna nad kandydatami wytypowanymi do eliminacji III stopnia,
   d) prowadzenie i przechowywanie dokumentacji związanej z realizacją zawodów II i III etapu,
   e) komunikacja z uczestnikami wszystkich etapów Olimpiady z danego Okręgu.

§ 6

1. Realizacją olimpiady na I etapie zajmują się Komisje Szkolne lub Międzyszkolne powoływane przez dyrektora szkoły w porozumieniu z Komitetem Okręgowym.
2. Szkolna (lub Międzyszkolna) Komisja Olimpiady Historycznej wybiera ze swego grona Przewodniczącego, który kieruje jej pracami.
3. Do zadań Szkolnej lub Międzyszkolnej Komisji Olimpiady należą:
   a) poinformowanie właściwego Komitetu Okręgowego o przystąpieniu szkoły do zawodów,
   b) przyjmowanie zgłoszeń od wszystkich uczniów deklarujących chęć udziału w Olimpiadzie i umożliwienie im uczestnictwa w eliminacjach I etapu,

c) organizacja i przeprowadzenie zgodnie z regulaminem eliminacji ustnych I etapu Olimpiady w terminie wskazanym w Terminarzu Olimpiady,
d) prowadzenie dokumentacji przebiegu I etapu w danej szkole oraz przygotowanie protokołu, który Komisja przekazuje do Komitetu Okręgowego wraz z zaakceptowanymi pod względem formalnym pracami uczestników części pisemnej I etapu Olimpiady.

Rozdział III. Uczestnicy Olimpiady

§ 7

1. Uczestnikami Olimpiady mogą być wszyscy uczniowie szkół ponadgimnazjalnych zainteresowani historią.
2. W wyjątkowych sytuacjach, o ile pozwalają na to względy organizacyjne, za zgodą Komitetu Głównego w Olimpiadzie mogą uczestniczyć uczniowie szkół gimnazjalnych mający szczególne osiągnięcia w konkursach historycznych, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad (Dz.U. 2002 nr 13, poz. 125).
3. Uczniowie przystępują do Olimpiady poprzez zgłoszenie chęci udziału nauczycielowi historii lub dyrektorowi szkoły. Powołana przez dyrektora szkoły Komisja Szkolna informuje następnie właściwy Komitet Okręgowy o przystąpieniu szkoły do zawodów, przekazując za pośrednictwem poczty tradycyjnej lub internetowej Sekretarzowi Komitetu Okręgowego dane adresowe szkoły oraz wykaz imienny uczestników, od których przyjęto zgłoszenia.
4. Przystąpienie do Olimpiady oznacza akceptację niniejszego regulaminu. Uczestnik ma obowiązek zapoznania się z jego treścią i przestrzegania jego zapisów.
5. Uczestnik Olimpiady ma prawo do:
   a) otrzymania pełnej informacji o uzyskanych wynikach w poszczególnych etapach,
   b) uzyskania informacji o harmonogramie Olimpiady, tematyce, zasadach przeprowadzania eliminacji poszczególnych stopni,
   c) udziału w imprezach towarzyszących Olimpiadzie, organizowanych przez Komitety Okręgowe i Oddziały terenowe Polskiego Towarzystwa Historycznego,

d) składania odwołań zgodnie z trybem określonym w par. 17 niniejszego Regulaminu,
e) otrzymania wyżywienia oraz zwrotu kosztów podróży w czasie eliminacji okręgowych i centralnych według zasad przedstawionych przez organizatora Olimpiady, a także do bezpłatnego zakwaterowania w czasie eliminacji centralnych.

Rozdział IV. Organizacja zawodów

§ 8

1. Zawody organizowane w ramach Olimpiady Historycznej mają charakter indywidualny i są organizowane przez Komitet Główny Olimpiady Historycznej.
2. Zawody są trójstopniowe i składają się z następujących etapów:
   – I etap eliminacje szkolne (międzyszkolne),
   – II etap eliminacje okręgowe,
   – III etap eliminacje centralne (finał).

Rozdział IV. 1. Zawody I etapu

§ 9

1. Zawody I etapu odbywają się na terenie szkoły i składają się z części ustnej i pisemnej.
2. W części ustnej zawodów I etapu, organizowanej w terminie przewidzianym w Terminarzu Olimpiady, mogą wziąć udział wszyscy uczestnicy, którzy zadeklarowali udział w Olimpiadzie, po potwierdzeniu swej tożsamości poprzez okazanie Komisji Szkolnej legitymacji szkolnej lub dowodu osobistego.
3. Uczniowie odpowiadają przed trzyosobową Komisją Szkolną na trzy pytania przygotowane przez Komisję:
   a) z zakresu podstawy programowej z historii dla szkół ponadgimnazjalnych (zakres rozszerzony),
   b) z zakresu jednej z wybranych specjalności: 1) starożytność, 2) średniowiecze, 3) epoka nowożytna, 4) historia XIX wieku – do 1918 r., 5) historia XX wieku – po 1918 r., 6) historia parlamentaryzmu w Polsce, 7) historia regionalna,
   c) z zakresu znajomości 3 wybranych lektur z wykazu przygotowanego przez Komitet Główny.

4. Wypowiedzi uczniów są oceniane według poniższej skali:

Ocena	Egzamin ustny (liczba punktów)
Celujący	50
Bardzo dobry	45
Dobry plus	40
Dobry	35
Dostateczny plus	20
Dostateczny	15
Niedostateczny	0

5. W czasie eliminacji ustnych I etapu niedozwolone jest korzystanie z jakichkolwiek pomocy naukowych lub narzędzi komunikacyjnych (telefon).
6. Wyniki eliminacji ustnych ogłaszane są natychmiast po zakończeniu tych eliminacji przez Przewodniczącego Szkolnej Komisji Olimpiady.

§ 10

1. Do eliminacji pisemnych I etapu kwalifikowane są wyłącznie te osoby, które w części ustnej uzyskały ocenę dobrą plus, bardzo dobrą lub celującą.
2. W ramach eliminacji pisemnych I etapu uczniowie przygotowują prace pisemne na jeden z 7 tematów badawczych zaproponowanych przez Komitet Główny i opublikowanych na stronie głównej Olimpiady w terminie przewidzianym w Terminarzu.
3. Praca powinna spełniać następujące wymogi merytoryczne:
   a) w pracy muszą zostać wykorzystane lektury historyczne (pod pojęciem lektury rozumie się monografie naukowe, popularnonaukowe, artykuły z czasopism historycznych – naukowych i popularnonaukowych);
   b) uczeń powinien wykazać umiejętność samodzielnego gromadzenia informacji, analizy źródeł oraz konstruowania dłuższej wypowiedzi, a także samodzielnej oceny problemu;
   c) w zakresie wiedzy uczeń powinien wykazać znajomość różnych relacji i ocen historiografii oraz znajomość pojęć i zagadnień zawartych w podstawie programowej (zakres rozszerzony).

4. Praca pisemna musi spełniać następujące wymogi formalne:
   a) objętość do 10 stron (nie licząc strony tytułowej) znormalizowanego wydruku komputerowego (maks. 20 tys. znaków ze spacjami, czcionka Times New Roman, 12, interlinia 1,5, marginesy 2,5 cm),
   b) załączony wykaz wykorzystanych źródeł (lektur) w postaci bibliografii umieszczonej na dodatkowej stronie,
   c) brak informacji pozwalających na identyfikację autora pracy (z wyjątkiem ustalonego hasła do zakodowanych personaliów uczestnika).
5. Prace pisemne przyjmowane są przez Komisję Szkolną, która akceptuje je pod względem formalnym i koduje według wybranego przez siebie sposobu. Prace niespełniające wymogów formalnych są odrzucane i nie podlegają dalszej ocenie.
6. Prace nie są oceniane przez komisje szkolne.
7. W terminie wskazanym w Terminarzu komisje szkolne przesyłają do komitetów okręgowych protokoły z eliminacji ustnych I etapu oraz zakodowane prace pisemne (wraz z kluczem do kodów zamkniętym w zapieczętowanej kopercie). W protokołach muszą znajdować się nazwiska wszystkich uczestników eliminacji szkolnych lub międzyszkolnych wraz z uzyskanymi przez nich wynikami oraz ze wskazaniem wybranych specjalności.
8. Eksperci powołani przez komitety okręgowe dokonują oceny zakodowanych prac pisemnych, wraz z uzasadnieniem i komentarzem, na karcie oceny (1 praca oceniana jest przez 1 eksperta), stosując poniższą skalę:

Ocena	Praca pisemna (liczba punktów)
Celujący	50
Bardzo dobry	45
Dobry plus	40
Dobry	35
Dostateczny plus	20
Dostateczny	15
Niedostateczny	0

9. Ocen dobrej plus, bardzo dobrej lub celującej nie mogą uzyskać prace zawierające istotne błędy merytoryczne.

10. Po ocenie prac i ich rozkodowaniu Komitety Okręgowe kwalifikują do eliminacji II etapu (okręgowego) wyłącznie te osoby, które z pracy pisemnej na I etapie uzyskały ocenę dobrą plus, bardzo dobrą lub celującą.
11. Informacje o wynikach eliminacji pisemnych I etapu oraz miejscu i terminie organizacji zawodów II etapu przekazywane są uczestnikom w terminie określonym w Terminarzu przez Sekretarzy Komitetów Okręgowych
12. Sekretarze Komitetów Okręgowych odpowiadają za organizację pracy ekspertów oraz przygotowanie zbiorczego sprawozdania z przebiegu eliminacji I etapu.

Rozdział IV. 2. Zawody II etapu

§ 11

1. Zawody II etapu przeprowadzają Komitety Okręgowe Olimpiady Historycznej w terminie podanym przez Komitet Główny w Terminarzu Olimpiady Historycznej, korzystając z pomieszczeń własnych PTH lub sal udostępnionych przez partnerów Olimpiady. Eliminacje II stopnia obejmują część pisemną i ustną.
2. W części pisemnej uczniowie piszą wypracowanie na jeden z 6 tematów ustalonych przez Komitet Główny dla wszystkich okręgów i obejmujących następujące specjalności:
   1) starożytność, 2) średniowiecze, 3) epoka nowożytna, 4) historia XIX wieku – do 1918 r., 5) historia XX wieku – po 1918 r., 6) historia parlamentaryzmu w Polsce. Uczeń ma prawo wybrać dowolny temat.
3. Tematy prac pisemnych są dostarczane Komitetom Okręgowym przez Komitet Główny w zapieczętowanej kopercie, której komisyjne otwarcie odbywa się w momencie rozpoczęcia eliminacji pisemnych, po sprawdzeniu tożsamości zebranych uczniów na podstawie legitymacji szkolnych lub dowodów osobistych.
4. Eliminacje pisemne trwają 180 minut. W czasie ich przeprowadzania niedozwolone jest korzystanie z jakichkolwiek pomocy naukowych lub narzędzi komunikacyjnych (telefon), jedynie w uzasadnionych przypadkach osób niepełnosprawnych Przewodniczący Komitetu Okręgowego może wydać zgodę na skorzystanie przez uczestnika

Olimpiady z komputera, pod warunkiem zachowania odpowiednich środków zapewniających uczciwy przebieg eliminacji.

5. Prace, po zakodowaniu, oceniane są przez eksperta Komitetu Okręgowego oraz Przewodniczącego Komitetu Okręgowego. Ocena, wystawiana na karcie oceny, musi zawierać pisemne uzasadnienie i komentarz.
6. Oceny najwyższe: dobry plus, bardzo dobry i celujący, mogą uzyskać prace bez istotnych błędów merytorycznych. Wszystkie prace powinny spełniać następujące wymogi:
   a) przedstawienie samodzielnej analizy i oceny problemu postawionego w temacie,
   b) wykazanie umiejętności autora w zakresie selekcji i syntezy materiału oraz konstruowania dłuższych form wypowiedzi,
   c) wykazanie znajomości i rozumienia pojęć i zagadnień wykraczających poza obowiązkowe wymagania programowe zakresu rozszerzonego *Podstawy programowej przedmiotu Historia*.
7. Po rozkodowaniu ocenionych prac, w terminie podanym w czasie eliminacji pisemnych, Sekretarz Komitetu Okręgowego informuje uczestników Olimpiady lub ich nauczycieli o wynikach eliminacji pisemnych II etapu i kwalifikacji do eliminacji ustnych. Do eliminacji ustnych etapu II kwalifikowane są osoby, które z pracy pisemnej uzyskały ocenę minimum dobrą.

§ 12

1. W czasie eliminacji ustnych II etapu uczestnicy odpowiadają na pytania:
   a) z zakresu wybranej specjalności,
   b) z zakresu podstawy programowej – poziom rozszerzony,
   c) z zakresu 5 wybranych lektur (3 z wykazu lektur ogłoszonego przez Komitet Główny oraz 2 dowolnie wybrane przez ucznia).
2. Odpowiedzi oceniane są przez trzyosobową komisję powołaną przez Komitet Okręgowy, w skład której wchodzą pracownicy naukowi uczelni wyższych oraz doświadczeni nauczyciele i metodycy, pod warunkiem że ich uczniowie nie biorą udziału w eliminacjach.
3. Przed przystąpieniem do egzaminowania komisja ma obowiązek stwierdzić tożsamość ucznia na podstawie legitymacji lub dowodu osobistego.

4. Ostateczną notę eliminacji okręgowych ustala się na podstawie następującego przelicznika punktowego:

Ocena	Praca pisemna (liczba pkt.)	Odpowiedź ustna (liczba pkt.)
Celujący	50	50
Bardzo dobry	45	45
Dobry plus	40	40
Dobry	35	35
Dostateczny plus	20	20
Dostateczny	15	15
Niedostateczny	0	0

5. Uczestnikom eliminacji II etapu przysługuje wyżywienie i zwrot kosztów według zasad przedstawionych przez organizatora Olimpiady.

§ 13

1. Ostateczne wyniki eliminacji II stopnia zatwierdza i ogłasza uczestnikom Przewodniczący Komitetu Okręgowego Olimpiady Historycznej po zakończeniu eliminacji ustnych.
2. Uczniowie, którzy w eliminacjach II etapu zajęli 3 pierwsze lokaty w okręgu, muszą zostać wytypowani przez Komitety Okręgowe do eliminacji centralnych i zostają, niezależnie od wyników w innych okręgach, zakwalifikowani do tych eliminacji po sprawdzeniu protokołów i nadesłaniu ich prac do Komitetu Głównego.
3. Komitety Okręgowe mogą typować dodatkowych kandydatów do eliminacji centralnych. Kandydatem może zostać uczeń, który uzyskał w eliminacjach okręgowych co najmniej 80 punktów. Praca pisemna kandydata musi być przesłana przez Komitet Okręgowy do Komitetu Głównego Olimpiady Historycznej, który po sprawdzeniu protokołów oraz po zatwierdzeniu przez Przewodniczącego Komitetu Głównego wyników etapu ustnego i przeprowadzeniu analizy porównawczej prac z całego kraju sporządza punktowy ranking kandydatów ze wszystkich okręgów i ustala liczbę punktów, która w danym roku kwalifikuje dodatkowych kandydatów do eliminacji centralnych. Kandydaci z niższym wynikiem nie awansują do finału Olimpiady.
4. Informacja o wynikach ostatecznej kwalifikacji dodatkowych kandydatów do eliminacji centralnych jest przekazywana kandydatom przez Sekretarzy KO w terminie przewidzianym w Terminarzu Olimpiady.

Rozdział IV. 3. Zawody III etapu
§ 14

1. Zawody centralne organizuje i przeprowadza Komitet Główny we wskazanym wcześniej miejscu i czasie, zapewniając uczestnikom zakwaterowanie, wyżywienie i zwrot kosztów podróży. Eliminacje III etapu obejmują:
   1) **pracę pisemną** na jeden z sześciu podanych tematów (uczeń pisze pracę zgodnie z deklarowaną specjalnością w ankiecie, zgodnej ze wzorem znajdującym się na stronie internetowej Olimpiady) ustalonych przez Komitet Główny. Oceniający (dwóch specjalistów danej dziedziny oraz przewodniczący Komitetu Głównego) wskazują w recenzji na wartość pracy, biorąc pod uwagę następujące kryteria: samodzielność i oryginalność ujęcia, umiejętność analizy i oceny problemu, poprawność merytoryczną, konstrukcyjną i językową, a także znajomość różnych opinii i ocen historiograficznych. Oceny najwyższe: dobry plus, bardzo dobry, celujący, mogą uzyskać jedynie prace spełniające ww. kryteria;
   2) **pisemną interpretację wskazanych tekstów źródłowych** (zgodnych z deklarowaną przez uczestnika Olimpiady specjalnością) – ocenianą przez dwóch specjalistów oraz przewodniczącego Komitetu Głównego;
   3) **ustne odpowiedzi** na dwa pytania z wybranej przez uczestnika dziedziny oraz pytania nt. zgłoszonych przez niego ośmiu lektur (monografii naukowych, popularnonaukowych, artykułów; 5 lektur z wykazu Komitetu Głównego, 3 lektury zaproponowane przez ucznia). Egzamin ustny odbywa się przed komisją trzyosobową.
2. Przystąpienie ucznia do poszczególnych zadań III etapu jest możliwe dopiero po potwierdzeniu jego tożsamości na podstawie legitymacji lub dowodu osobistego. W czasie eliminacji nie są dozwolone żadne pomoce naukowe bądź narzędzia komunikacyjne. Prace pisemne i opracowania tekstów źródłowych są kodowane na czas oceny, która musi być dokonana na formularzu oceny z podaniem uzasadnienia i komentarza.
3. Oceny uzyskane przez uczestników zawodów centralnych są przeliczane na punkty według następujących zasad:

Ocena	Praca pisemna na wybrany temat (liczba punktów)	Interpretacja źródła (liczba punktów)	Odpowiedzi ustne (liczba punktów)
Celujący	50	20	40
Bardzo dobry	45	15	35
Dobry plus	40	10	32
Dobry	35	7	28
Dostateczny plus	20	5	24
Dostateczny	15	3	15
Niedostateczny	0	0	0

§ 15

1. Na podstawie wyników eliminacji centralnych ustalana jest kolejność lokat (według liczby uzyskanych punktów), zaś Komitet Główny wydaje decyzję o uznaniu za laureatów Olimpiady Historycznej uczestników, którzy otrzymali 74 i więcej punktów. Status finalisty uzyskują uczestnicy eliminacji III stopnia, którzy otrzymali co najmniej dwie oceny pozytywne (ocena dostateczna lub wyższa) w eliminacjach III stopnia. Uczniowie, którzy otrzymali dwie lub trzy oceny niedostateczne, uzyskują status uczestnika eliminacji III stopnia.

Rozdział V. Sytuacje szczególne

§ 16

1. W przypadku udziału w Olimpiadzie osób niepełnosprawnych organizatorzy zapewniają im dostęp do sal oraz umożliwiają korzystanie niezbędnych urządzeń technicznych.
2. W przypadku choroby uczestnika, konieczności uczestnictwa w eliminacjach innej olimpiady organizowanych w pokrywającym się terminie lub z powodu poważnych zdarzeń losowych uniemożliwiających uczestnikowi eliminacji II stopnia udział w zawodach ustnych Komitet Główny może podjąć decyzję o wyznaczeniu dodatkowego terminu egzaminu. W przypadku eliminacji III stopnia wyznaczenie takiego terminu jest niemożliwe.
3. Komisje właściwe dla eliminacji I, II i III stopnia mogą zdecydować o dyskwalifikacji uczestnika z uwagi na:
   – złamanie regulaminu Olimpiady,

– korzystanie z niedozwolonych pomocy,
– stwierdzenie rażącej niesamodzielności w opracowywaniu pracy pisemnej.

Decyzja o dyskwalifikacji jest zatwierdzana przez Przewodniczącego właściwego komitetu.

4. Jeżeli przyczyny dyskwalifikacji wymienione w pkt. 3. zostaną wykryte po zakończeniu zawodów, Komitet Główny Olimpiady może zdecydować o odebraniu uczestnikowi uprawnień finalisty i laureata.

Rozdział VI. Tryb odwoławczy

§ 17

1. Uczestnik Olimpiady ma prawo do zapoznania się z oceną, jaką uzyskał na każdym etapie eliminacji.
2. Uczestnik (lub jego opiekun prawny), który uważa, że wynik, jaki uzyskał w czasie zawodów, nie jest sprawiedliwy i został przyznany niezgodnie z Regulaminem, może złożyć odwołanie na piśmie ze szczegółowym uzasadnieniem.
3. Odwołanie od decyzji komisji na I etapie uczestnik składa do Przewodniczącego Komitetu Okręgowego, odwołanie od ocen komisji na II etapie zatwierdzonych przez Przewodniczącego Komitetu Okręgowego – do Przewodniczącego Komitetu Głównego. Na III etapie zażalenia i skargi rozpatruje Przewodniczący Komitetu Głównego. Odwołanie w formie pisemnej, podpisane własnoręcznie przez uczestnika, należy dostarczyć do właściwego organu Olimpiady po zakończeniu eliminacji danego stopnia, jednak nie później niż w ciągu 14 dni od zakończenia tych eliminacji (decyduje data stempla pocztowego).
4. Odwołanie można złożyć osobiście w siedzibie właściwego Komitetu lub listem poleconym.
5. Przewodniczący Komitetu Okręgowego, Przewodniczący Komitetu Głównego udziela odpowiedzi w formie pisemnej, w terminie nie dłuższym niż 14 dni.
6. Przewodniczący właściwego Komitetu, do którego wpłynęło odwołanie, ma obowiązek wyjaśnienia wszelkich wątpliwości, zasięgnięcia opinii obu stron i zbadania okoliczności wskazanych w odwołaniu.

7. Po ustaleniu zasadności odwołania Przewodniczący właściwego Komitetu podejmuje decyzję o ponownej weryfikacji pracy pisemnej lub w przypadku egzaminu ustnego o ponownym egzaminie. O decyzji informowany jest uczeń oraz Przewodniczący właściwego Komitetu Olimpiady.

Rozdział VII. Nadzór nad przebiegiem zawodów II i III stopnia

§ 18

1. Dla utrzymania wysokich standardów oceny oraz obiektywizmu eliminacji prace pisemne na II etapie oceniane są przez dwóch ekspertów Komitetu Okręgowego (w tym Przewodniczącego Komitetu Okręgowego), a na III etapie przez trzech ekspertów (w tym Przewodniczącego Komitetu Głównego).
2. Eliminacje ustne na II i III etapie są przeprowadzane przez trzyosobowe komisje. Dla zapewnienia obiektywności oceny Przewodniczący właściwego Komitetu powołuje do komisji obserwatora zewnętrznego, spośród doświadczonych nauczycieli, metodyków, specjalistów lub przedstawicieli właściwego kuratorium oświaty.
3. Ocena eliminacji pisemnych i ustnych dokonywana jest na karcie oceny. Eksperci wpisują na niej opinie na temat pracy pisemnej i wypowiedzi ustnej oraz wystawiają noty zgodnie z Regulaminem Olimpiady. Prawidłowość przebiegu egzaminu stwierdzana jest przez obserwatora zewnętrznego na karcie oceny lub w protokole eliminacji.

Rozdział VIII. Uprawnienia i nagrody

§ 19

1. W klasyfikacji wyników poszczególnych etapów stosuje się następujące terminy:
   - uczestnik eliminacji I etapu,
   - uczestnik eliminacji II etapu,
   - uczestnik eliminacji III etapu, finalista Olimpiady Historycznej, laureat Olimpiady Historycznej.
2. Szczegółowy tryb przyznawania tytułu finalisty i laureata Olimpiady Historycznej określono wyżej w par. 15 pkt. 1 niniejszego Regulaminu.

3. Uprawnienia laureatów i finalistów określa rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. 2007 nr 83, poz. 562).
4. Laureaci i finaliści eliminacji III stopnia otrzymują zaświadczenie zgodne ze wzorem określonym przez Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad (Dz.U. 2002 nr 13, poz. 125).
5. Laureatom i finalistom przysługują nagrody rzeczowe zapewnione z dotacji Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz nagrody przyznane przez sponsorów i Partnerów Olimpiady (Kancelaria Sejmu, Instytut Pamięci Narodowej, inne).
6. Laureaci, finaliści i uczestnicy mogą również otrzymać specjalne wyróżnienia za szczególne osiągnięcia uzyskane w trakcie Olimpiady.

Rozdział IX. Postanowienia końcowe

§ 20

1. Decyzje w sprawach nieobjętych Regulaminem podejmuje Komitet Główny Olimpiady w porozumieniu z Zarządem Głównym Polskiego Towarzystwa Historycznego.

Adresy Komitetu Głównego i Komitetów Okręgowych

Komitet Główny Olimpiady Historycznej

Przewodniczący: prof. dr hab. Stanisław Roszak
Sekretarz: dr Michał Targowski
ul. Władysława Bojarskiego 1, 87-100 Toruń
tel. 510154943, fax: (56) 6113774
www.olimpiadahistoryczna.pl; e-mail: *mt@umk.pl*

Komitety Okręgowe Olimpiady Historycznej

BIAŁYSTOK	15-420, Plac Uniwersytecki 1 dr hab. Jan Snopko, tel. (85) 7438933, e-mail: *snopko@uwb.edu.pl*
GDAŃSK	ul. Chabrowa 62/8, 81-079 Gdynia mgr Anna Janczewska, tel. 606901409, e-mail: *anna.janczewska1@wp.pl*
KATOWICE	40-832, ul. Witosa 30/10 mgr Antoni Wilgusiewicz, tel. 503936592, e-mail: *antoni.oh@o2.pl*
KIELCE	25-369, ul. Żeromskiego 5 dr hab. Jerzy Gapys, prof. UJK, tel. 502072247, e-mail: *jgapys@ujk.edu.pl*
KRAKÓW	31-007, ul. Gołębia 13 dr Agnieszka Chłosta-Sikorska, tel. 504315355; e-mail: *historyczna.krakow@gmail.com*
LUBLIN	20-031, Instytut Historii i Archiwistyki UMCS, Pl. M. Curie-Skłodowskiej 4a mgr Robert Kamiński, tel. 604702829, e-mail: *bertramo@wp.pl*
ŁÓDŹ	90-219, ul. Kamińskiego 27a mgr Jan Tomczak, tel. (42) 6356114; 692747734, e-mail: *jstomczak@interia.pl*
OLSZTYN	10-402, ul. Partyzantów 87 dr Barbara Krysztopa-Czupryńska, tel. 606341487, e-mail: *kryczu@tlen.pl*
OPOLE	45-084, ul. Strzelców Bytomskich 2 mgr Dariusz Gołębiowski, tel. 506104660, e-mail: *D.gol@interia.pl*
POZNAŃ	61-809, ul. Św. Marcin 78 dr Bernadetta Manyś, tel. 785540294, e-mail: *berndaetta13a@interia.pl*
RZESZÓW	35-310, ul. Rejtana 16c dr Elżbieta Biesiadecka, tel. (17) 8713577, e-mail: *mbies@hoga.pl*
SZCZECIN	71-004, ul. Krakowska 71/79 dr hab. Małgorzata Machałek, tel. 501237060, e-mail: *m.machalek@op.pl*
TORUŃ	87-100, ul. W. Bojarskiego 1 dr Małgorzata Strzelecka, tel. (56) 6113759, 510709552, e-mail: *mst@umk.pl*

WARSZAWA	00-272, I Komitet Okręgowy w Warszawie, Rynek Starego Miasta 29/31 mgr Zofia Kozłowska, tel. 501194967; e-mail: *pth@ihpan.edu.pl*
WARSZAWA	01-354, II Komitet Okręgowy w Warszawie, ul. Borowej Góry 4/61 mgr Alicja Lubrańska, tel. 609120647, (22) 6641436; e-mail: *a_lub@wp.pl*
WROCŁAW	50-139, ul. Szewska 49 dr hab. Robert Kołodziej, tel. 504788749, e-mail: *kolodziej69@op.pl*
ZIELONA GÓRA	65-762, Al. Wojska Polskiego 69 dr Małgorzata Szymczak, tel. (68) 3287841; 606279486, e-mail: *M.Szymczak@ih.uz.zgora.pl*

Członkowie Komitetu Głównego XLI Olimpiady Historycznej 2014/2015

Prof. dr hab. Stanisław Roszak (przewodniczący)	Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
Dr Michał Targowski (sekretarz naukowy)	Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
Prof. dr hab. Edward Czapiewski	Dolnośląska Szkoła Wyższa
Prof. dr hab. Jolanta Daszyńska	Uniwersytet Łódzki
Prof. dr hab. Józef Dobosz	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
Prof. dr hab. Marian Drozdowski	Akademia Pomorska w Słupsku
Prof. dr hab. Jarosław Dumanowski	Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
Prof. dr hab. Sławomir Gawlas	Uniwersytet Warszawski
Prof. dr hab. Przemysław Hauser	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
Mgr Łucja Iwaniec	Kancelaria Sejmu RP
Dr Iwona Janicka	Uniwersytet Gdański
Prof. dr hab. Paweł Janiszewski	Uniwersytet Warszawski
Prof. dr hab. Marian Kallas	Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Warszawie
Prof. dr hab. Krzysztof Kawalec	Uniwersytet Wrocławski
Prof. dr hab. Jarosław Kita	Uniwersytet Łódzki
Dr Andrzej Korytko	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
Prof. dr hab. Cezary Kuklo	Uniwersytet w Białymstoku
Prof. dr hab. Teresa Kulak	Uniwersytet Wrocławski
Prof. dr hab. Włodzimierz Lengauer	Uniwersytet Warszawski
Prof. dr hab. Robert Litwiński	Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
Prof. dr hab. Bohdan Łukaszewicz	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
Prof. dr hab. Adam Manikowski	Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla PAN w Warszawie
Prof. dr hab. Halina Manikowska	Uniwersytet Warszawski
Prof. dr hab. Jerzy Maroń	Uniwersytet Wrocławski
Prof. dr hab. Krzysztof Mikulski	Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
Mgr Jan Morwiński	Kancelaria Sejmu RP
Prof. dr hab. Danuta Musiał	Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
Prof. dr hab. Maria Nartonowicz-Kot	Uniwersytet Łódzki
Mgr Ireneusz Nowak	Kancelaria Sejmu RP
Prof. dr hab. Franciszek Nowiński	Uniwersytet Gdański
Prof. dr hab. Anna Paner	Uniwersytet Gdański
Prof. dr hab. Marcin Pawlak	Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
Prof. dr hab. Jarosław Poraziński	Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Prof. dr hab. Sławomir Sprawski	Uniwersytet Jagielloński w Krakowie
Prof. dr hab. Sobiesław Szybkowski	Uniwersytet Gdański
Prof. dr hab. Jan Szymczak	Uniwersytet Łódzki
Prof. dr hab. Andrzej Szwarc	Uniwersytet Warszawski
Mgr Ewa Wasilewska	Em. nauczyciel historii
Prof. dr hab. Jacek Wijaczka	Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
Dr Magdalena Wilczek-Karczewska	Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie
Prof. dr hab. Michał Zwierzykowski	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu